

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f

HÍRDETESEK:

5-banában perit sor egyeztet 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, április 9.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A nagy vita.
Zárt ülés a képviselőházban.
A Bördi ház ügye.
Beöthy László ügye.
A király unokája, mint harangozó.
Mezőgazdasági hírek.
A temesvári botrány.
A szabadság minit.
A választási díjak és a háztulajdonosok adója.
Tíz éves betörő leány.
Szerelmi dráma.
Tárca: Modernség a festészetben és szobrászatban. Írta: Steiner József.
Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Írta: Catulle Mendès.

A nagy vita.

Arad, április 8.

Van-e hálátlanabb, természetlenebb feladat, mint az „egyszer egy“-gyel disputálni? Ily hálátlan, természetlen feladat előtt állt az ellenzék, midőn a konverziós javaslat feletti vitába belement. A konverzió anyagi és erkölcsi haszna oly határozott, hogy a minimumot, melyet feltétlenül el kell érünk, világos számokban ki lehet fejezni, és csak a közvetett hasznót, mely abból áll, hogy az államkölcsonok után fizetett kamatláb leszállítása által a községek, társulatok és magánosok hitele is olcsóbb lesz, nem lehet konkrét számokban kifejezni, mert azoknak az összegeknek, melyekről itt szó van, valamint az időnek, melyre a hatás ki fog terjedni, határait nem tudjuk meg-

állapítani, már pedig ismeretlen, nagyságokkal nem lehet a számvetést megcsinálni.

Annyit már látunk, hogy az ellenzék minden irányban támadja a konverziót. A Ház mai ülésén — mint egy alább következő tudósításukban részletesen el van mondva — a konverzióra vonatkozó szerződés teljes bemutatását követelték, még pedig *zárt ülésen*, mert az volt a gyanú, hogy nemcsak az állam részesedik az üzlet hasznából, hanem a — *pártkassza* is. A zárt ülés tényleg megvolt, de *Rakovszky* és *Beöthy* Akos, a kit legjobban bele akartak hatolni a vélt titokba, nem sokkal lettek okosabbak a zárt ülés eredményétől. A miniszterelnök visszautasított minden meggyanúsítást és kijelentette, hogy e féle szerződéseket sem nyílt, sem zárt ülésen nem szokás bemutatni. Ha attól félnek, hogy az államkincstár kivül máshova is megy a haszon, a pénzügyi miniszternél betekinthetik a szerződést. Ebből aztán az ellenzékiek is bele-nyugodtak.

De térjünk vissza arra a vitára, mely a javaslattal érdemileg foglalkozott. *Barta* Odön, ki a függetlenségi párt képviselőjében már tegnap felszólalt, előre érezte állása nehézségét s azzal iparkodott azon könnyíteni, hogy tulajdonképpen nem maga a konverzió ellen, hanem az érvek ellen fordult, melyekkel az előadó elfogadásra ajánlotta a javaslatot. A pénzügyi haszon, melyet a konverziónak — ama nyereség hozzászámítása nélkül, mely a

póstatakarékpénztár 15%-kal való részesedéséből ered, és az államnak a kibocsátás nyereségében való ama részesedése nélkül, mely akkor áll elő, ha a kibocsátás oly árfolyamon történik, mely az átvételi árfolyam felett 1%-nál magasabb, — hoznia kell: évi 6 és fél millió koronával teszi könnyebbé a költségvetést. Ez az összeg a kamatmegtakarítást és az annuitást foglalja magában.

Es nagy nyomattal kérde itt *Barta*, hogy a törlesztés beszüntetését megtakarításnak tartjuk? A törlesztés elmáradása tényleg nem valóságos megtakarítás; de tagadhatja-e bárki is, hogy a törlesztési hányadok elesése kiméli az állam pénzügyi erejét, hogy ez által az adóemelés szükségessége hosszabb időre elmarad, hogy bizonyos befektetéseket lehet tenni a nélkül, hogy újabb kölcsönt kelljen felvenni?

Ugy *Barta*, mint a többi ellenzéki szónok fejtegetéseiben bizonyos szerepet játszott egy közgazdasági cikkely, mely egy bécsi hírlap vasárnapi számában jelent meg. Ugy látszik, e cikkely intencióját nem értették meg az urak. Az a cikkely nem fejt ki mást, minthogy a konverziót annak jeléül kell tekinteni, hogy a Balkánon folyó események nem fognak nemzetközi bonyodalmakat előidézni és hogy Ausztria és Magyarország közt végre mégis létrejön a megegyezés. A szecsesziós stílus, melyben ez a prózai bölcsesség kifejezésre jut, nem emeli a kérdéses cikkely fontosságát és érdeme felett

TÁRCA

Modernség

a festészetben és szobrászatban.

Írta: Steiner József.

(Folytatás.)

A festészetben a fejlődés az élet külső változásainak lehető hű utánzásában és a valóság benyomásának felkeltésére való törekvésben nyilvánul meg. Ezen törekvéshez pedig a legcélravezetőbb eszköz, az elove feltételezett, helyes rajz mellett a szín és a perspektíva.

Ha a görög falfestményeket nézzük, nem is szólva az ezen kultúrát megelőző még kezdetlegesebb konturos rajzokról, azt látjuk, hogy az tulajdonképpen nem más, mint szimbolikus, vagy crotikus alakok csoportozata, hol egyes mythologiai jeleneteket csak azért mondanak el, hogy egy felülete vele jól-rosszul kiültsenek. Legalább ezt látszanak bizonyítani a Herculanum és Pompéji ásatásai előkerült freskók, amilyen például a Herakles és Telephos mondatát ábrázoló. Herakles fiat Telephost az arkádiai hegyek közé kitétték és ott egy kecske táplálja. A hegységet az istennő jelképezi. Az alakok egymás mellett — egy mögött, jól-rosszul megrajzolva, a freskó szegényes színskálájának egy néhány színtöltve, de sem színhar-

monia, sem távlat még nincs a képen. Pedig ez a két fontos tényező a jó képnek elengedhetlen feltétele és ennek tökéletesbedésével fejlődött maga a festő művészet is. Am ez a fejlődés lassu léptekben minden lépés között századok szünetjével történt. A XV. század első felében

Vau Eyck: Amolfini esküvőjében még csak gyermekes naivsággal próbálkozik meg azzal a nagy problémával, hogy a tárgyakat a réztől való távolságukhoz képest színben, fény- és árnyékhatásban különböztetőknek fesse; pedig a mi az ugynevezett *interieur raffinement* illeti, az nem hiányzott nála.

Az alakokat — bár még merő durvasággal — a szoba közepére állítja, mit a hölgy uszályával, az előtte álló kutyával és a jobbra heverő két fapapucsos igyekszik hangsúlyozni; a férfi lábai, a hölgy félprofilja jelzik, hogy az alakok még a szoba melye-felé testtel bírnak, az őket balról megvilágító ablak fénye által, elég jól válnak el a háttértől; a tárgyak és a padozat parallel vonalai a kép közepe felé futnak össze és végül, a mi igazán feltűnő raffineria ily kezdetlegességek mellett, a menyasszony mellett még a szőnyeg egy darabja látszik, a menyazetról egy csillár lóg alá, a falon pedig egy tükör függ, mely az egész előteret visszatükrözi. Itt — bár mesterséges eszközök segítségével — már érzi az ember, hogy az alakok és a tárgyak nem ugyanazon az

egyikben állanak és gondolja, hogy közöttük levegőnek kell lenni, gondolja, mert érezni csak vagy 200 évvel később lehet a *Jan Vermeer van Delft zene-lecke képen*.

Egy márvánnyal kirakott szoba háttérében áll a két alak; egy zongoraforma hangszere játszó nő és az őt kísérni látszó férfi. Itt a térhatás már első pillantásra sokkal nagyobb. Mi által éretett az el? Nem az által, hogy a szőnyeggel leterített asztal elől, utána egy szék, e mögött a földön fekvő celló és az asztalon a korsó van, hanem tisztán a fő alakoknak helyes nagyságban, a háttérbe való állítása és a szoba padozatának helyesen megrajzolt perspektívája által. A hatást megnöveli a világos és sötét színeknek a két főalak felé való koncentrálása és a reflexek és fényélek használata.

A távlati hatás keresése és elérése mindinkább fokozódott a közép és feltonusok festése majd *Lionardo da Vinelval* a tárgyak előtt lévő levegő festése által és ugyszólván tökéletességet ért el a modern mestereknél. *Liebermann Háló foltozó halászasszonyai* ezen a téren talán egyik legszebb alkotás.

A szürkészöld alapszínű tengeri távlatból élesen tűnik elő a legelől álló asszony alakja és megette a szín és rajz perspektívájának legszebb harmóniájával a többiek. A távol hatást rendkívül elősegíti a hálót foltozó második nő alak, a plasztikusság érzetét pedig a fujdogáló

nagy az a tisztelet, melyben az által részesült, hogy belevonták a vitába.

Barta foglalkozott még azzal a kérdéssel is, hogy mikor fogják felvenni a készfizetéseket, valamint az átvételi árfolyammal, a sorrenddel, melyben a konvertálandó kölcsönöket be fogják vonni és egyéb, a konverzióval összefüggő dolgokkal, melyek többnyire alárendelt fontossággal bírnak. Egészen véve mégis elmondhatjuk, hogy sok fáradságot vett magának, hogy bizonyos színvonalon tartsa magát és hogy az ellenzéki padokon fejtegetései élénk elismeréssel találkoztak.

Sokkal nehezebb álláspontjuk volt a ma felszólalt ellenzéki képviselőknek, mint-hogy azokat a gyér virágokat, melyek e réten virultak, Barta már mind leszakította előlük. Még *Rakovszky* többoldalu gyanúsítása sem érthette el azt az eredményt, a mit tőle az ellenzéki padosorokban vártak. Pedig ugyancsak heveskedett, sőt meggyanúsította a sajtót is.

Dacára, hogy a vita nagy mederben indult meg, semmi kétség sincs, hogy a javaslat minden viszontagság nélkül révbe fog jutni és foganatba lehet venni rövid idő alatt a műveletet, mely egész gazdaságunknak áldásos műveletet ígér.

(*)

Zárt ülés a képviselőházban.

(A konverzió tárgyalása.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, április 8.

A képviselőház mai ülésének menete igen élénk volt. A konverzióra vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalták s ennek során *Lovász Márton* indítványára zárt ülést rendeltek el, melyen az ellenzék azt akarta kiforszírozni *Lukács László* pénzügyminisztertől, hogy a szerződést egész terjedelmében mutassa be s avassa be őket annak titkaiba. Ebből azonban a zárt ülés dacára sem lett semmi.

Apponyi Albert gróf pontban tíz órakor lépett be a terembe és körülnézett: lehetnek benn vagy öten, köztük *Rakovszky István*, a mai első szónok.

— Nohát ez nem járja, — mondotta *Apponyi Imre*, én elmegyek az engedékenységgégső határára, de az nem tűrhető, hogy fél

kettő után a Ház határozatképtelen legyen, tíz órakor pedig ne lehessen megnyitni az ülést! Ez nem járja!

— Igazad van, kegyelmes uram! — mondta *Rakovszky*, — de szólj a te pártodnak is, az nagyobb.

— Én nem pártokhoz szólok, hanem a Ház összes tagjaihoz. A pontosság a legkevesebb, a mit meg lehet és meg kell követelni.

A vitatkozás eltartott vagy öt percig, ekkorára a wippek becsengettek egy csomó honatyát — és együtt is volt vagy hatvan képviselő.

— Nohát akkor megnyithatom az ülést.

Csak szigorral kell eljárni, — úgy látszik — és mégis csak be lehet tartani az üléseket.

Rakovszky az ülésen vaskos tévedésekben gazdag, tendenciózus beszédet mondott ismét és meggyanúsította a sajtót ismét. Ezuttal azonban betelt a pohár és *Rakovszky* ur vádjai a méltó visszautasításban fognak részesülni.

Érdekesebb volt a *Beöthy Ákos* beszéde, a melyet nagy figyelemmel hallgattak meg ugyan a nélkül, hogy a komoly pénzügyi kapacitások igazat adtak volna neki.

Reszletes tudósításunk a következő:

A napirend előtt.

Elnök: *Apponyi Albert* gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László*, *Darányi Ignác* és *Cseh Ervin* miniszterek.

Az elnöki irományok előterjesztése után a napirend előtt felszólal:

Uray Imre: A minapi beszédét félreértették. A mit a *Schönborn* gróf tisztikarának nemzetiségéről mondott, azt a multakra értette és nem a jelenre. Mert elismeri, hogy a tisztikar tulnyomó része most magyar.

Következeti a konverzió folytatólagos tárgyalása

Rakovszky beszéde.

Rakovszky István: A kormány és a pénzügyi bizottság úgy tesz velünk, mint a hervadozó, de szerelemre vágyó aggszűz, a ki a szerelmes ifjunak apránként mutogatja meg bajait mert fél, hogy ha egészben mutatja szépségeit, megtalálja rajta a hibákat és tüskönökön át elrohan a szerelmes ifju. Így tesz a pénzügyi bizottság, a mikor a konverzió bajait ismeretlik.

Nehézményezi azt, hogy Magyarország törvényhozását hivatalosan nem értesítik és nem világosítják fel a konverzióról. A szerződést le kellett volna tenni a Ház asztalára. A konverzió bírálatára vonatkozólag csatlakozik *Barta Ödön* szavaihoz és különösen abban, hogy a 80 millió kölcsönt kellett volna előbb konvertálni,

mely nehezebb feltételeket szabott élénk. A konverziót károsnak, az ország érdekeivel ellenkezőnek mondja. Kijelenti, hogy őt a megfizetett közvélemény nem fogja eltéríteni azon meggyőződésétől, hogy a konverzió rossz, mert a tőketartozás tetemes gyarapításával jár, a mely mellett a kamat-megtakarítás számba sem vehető csekélység. A mai pénzűbőség mellett nem volt szükséges a pénzcsoportok drága közvetítése. Az 1887. konverzió törvényjavaslatát veszi közelebbi tárgyalás alá. Az akkori konverzió 1037 millióról szólt, holott csak 600 millió konvertáltatott, a mikor a pénzcsoport érdeke megkívánta. Azonkívül nem lett volna szükséges idegen pénzcsoportokhoz fordulni, a 600 millió koronát sajátunkból is fedezni tudtuk volna.

Nagyon magasnak tartja a 95-15-ös árfolyamot és összehasonlítást tesz idegen konverziókkal. Felemlíti, hogy az ország nagy rizikót vállal el a pénzcsoporttal szemben. Ezt meg lehetett volna akadályozni azáltal, ha a magyar takarékpénztárak konvertáltak volna a kölcsönöket, így legalább megmutattuk volna a külföldnek, hogy Magyarországban van még ereje, ilyen pénzügyi tevékenet elintézni minden rizikó nélkül is. Kijelenti, hogy ő azon meggyőződésben van, hogy a konverzió nem Magyarország, hanem a pénzcsoportok érdekében volt szükséges, melyek nem voltak képesek pénzüket 4 százalékos kamattal kölcsön adni.

De van e konverzió politikai oldala is. Nálunk a folytonos adócsinálás politikája divék és midőn a nép terheit napról-napra gyarapítják, nem lehet csodálni, ha vannak volt bankigazgató miniszterek, akik a pénzcsoportokkal való ismeretségüket és összeköttetésüket felhasználják ilyen konverziók létesítésére, mely a pénzcsoportoknak van csak hasznára. Amikor látja e konverziót, észébe jutnak e szavak: „Ha politikai multamat tévesnek találom, levonom a következtetéseket.” Miért nem teszi ezt az, aki előbb a pari-konverzió mellett kardoskodott? Az *Adria* szerződést és ezen konverziót nagy tőkehadjáratnak tekinti Magyarország ellen. A pénzcsoportok közvetítését károsnak tartja, azért határozati javaslatot nyújt be, miszerint a konverzió nyilvános aláírások által a pénzcsoportok kizárásával végeztessék el. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

A konverzió ellen.

Csávolszky Lajos helyteleníti azt, hogy a konverzió létesítésénél aranyjáradék helyett koronajáradékot használt a pénzügyminiszter, holott így 53 millióval gyarapodott a tőketartozás. Ennek indoklásában a pénzügyminiszter és a pénzügyi bizottság jelentése ellentmondó. De legyen igaza bár a pénzügyminiszternek, akkor is az következik ebből, hogy a készfizetés idejének nemsokára el kell következnie. Már *Wekerle Sándor* mint pénzügyminiszter határozottan kijelentette, hogy a készfizetések felvétele határozottan előnyös, azután ezen kész-

szelő, mely a ruhát és a fűszálakat lengeti. Azonkívül van ebben a képben valami, a mi összefoglalja az egészet és mintegy egy alak cselekvéséné teszi és ez a munka közössége, a melylyel a kép, mint a legtöbb modern irányzat festészeti mű, szociális tendenciákat is szolgál.

Itt már együtt látjuk a színház és plasztikai hatásra való sikerült törekvést, a mit nem lehet elmondani minden modern festőről.

Bizony nem! — fogják mondani azok, a kik pár év óta a tárlatoknak szorgalmas látogatói és élő, de megijedt szemtanúi annak a sok spinát, krokambusch, rizsfelfújt és más egyéb jó étel színével, sőt benyomásával bíró festménynek, melyek az újabb tárlatokat tarkítják.

A közönség nem egy könnyen tudja megkülönböztetni a jót a rossztól, efelett való bosszujában káodmokodik; a festők szintén, hogy a képeiket nem veszik.

A fogalom zavar pedig csak igen nehezen tisztul és a teljes derülés még épp oly messze van, mint a mily nehezen vette a festőművészet ezen új arányát.

A XVIII-ik század delén történt, hogy egy *Richard Wilson* nevű igen művelt fiatal festő, mint több más, Olaszországba ment tanulni. Előbb *Zuccarellinél* Velencében, majd később *Claudé Lorrainnél* Rómában tanult. Claude akkor hírneve tetőpontján állott. Képein rendszeren ugyanazon színek, sőt a leggyakrabban ugyan azon elrendezés volt. Sötét előér, jobbra, vagy

balra hatalmas sötét facsoport, melyet élénk aranyos, vagy ezüstös fényben rezgő, csudálatosan világító levegő vett körül. A háttér rendszeren valami fantasztikus táj, melyet elől pásztorleányok, bibliai jelenetek élénkítenek.

Wilson hazatérve Angliába, ezen iskola mellett csinált propagandát, mely iskolának, az eszményi tájkép festőinek ellenhatásaként lép fel azután *Janisborough* és megalapítja a *norwichi* festőiskolát; azzal az elvvel, hogy a természetben nem kell igen kereskedni, hanem festeni kell mindazt, a mi igaz.

Ezen iskolának legutolsó és legkiválóbb tanítványa, *John Constable* ezen elvet az őszenvédeyes bátorságával és gazdag friss színeivel támogatta, de tovább ment egy nagy lépéssel. Ő észrevette, hogy a néző és tárgy között lebegő levegőréteg megváltoztatja a tárgy igazi színét és így nem azt, hanem a módosított színhatást kell a festőnek festeni. Ezáltal a természet minden hangulata kifejezhető, a természet drámai megnyilvánulásai, mint pld. a vihar visszaadható lett.

Midőn képeit 1824-ben Párisban először kiállította, a romantikus iskola hívei otthagyták *Ruisdaelt* az ő szintén eszményi, de *Claudé* hoz hasonló hazug tájaival, romantikus kolostoraival, aranyos színeivel és *Camille Corot*-val és *Theodor Rousseau*-val élükön kivonultak a *barbizoni* erdőbe a természetet tanulmányozni,

és megalapították a *barbizoni festőiskolát*. Így keletkezett a *plein air-ismus*.

Az iskola nem ragaszkodott teljesen *Constable* elveihez, ki tisztán a levegőhatásokat fűrészte, hanem *Turner William* a *Ruskin* által felfedezett nagy angol festőtől is átvette azt, mit jónak elismert, t. i. a fény- és színhatásokra való törekvést. *Ruskin* „*Moderns Painters*” című könyvével, melyben *Turnert* állítja, mint követendő példát az angol festők elé, a *Temeraire*-nek, *Turner* festményének, nagy hírt szerzett.

Ezen kép a *Temeraire* Nelson trefalgasi csatahajóját ábrázolja, amint összeroncsolva egy vontató gőzös a biztos nyugalomba vontatja. Egy élettelen tárgy, mint élő és érző lélek fel fogva a legszebb és legcsodásabb színhatások keretében. A nap egy kékes ködgomolyba nyugszik; a hajóból és az épületekből világos sárga és vörös sugarak lövelnek a menyboltozatra; az egyik sarokban a hold hideg fénye töri a színeket és a tenger mindezt a színpompát még egyszer visszatükrözi.

Még látszik rajta is a *Claude* eszményesítő hatása, de ő a csodálatost már a természetes-sel vegyíti, és hogy hangulatot teremtsen, nem a világosság mellé állított megszerkesztett árnyékokkal hat, hanem a fényhatásoknak tisztán a fizika és a tiszta színek törvénye szerint valóságával.

(Vége következik.)

pénzfizetés felvétele 1903. májusában törvény szerint is létesítendő. Szűkkörü politikának mondja, hogy 53 millió kárért alig egy-két millió pillanatnyi könnyebbséget szerezzünk.

A szerződést a Ház elé kellett volna terjeszteni. H. nincs módjában a miniszternek a szerződést elének terjeszteni, akkor nekünk nincs módunkban az, hogy ismeretlen szerződés kötésére neki felhatalmazást adjunk.

A parlament süllyedését jelenti, hogy a miniszterek nagyobb gondot fordítanak a sajtóra, mint a törvényhozásra. Minthogy a konverzióban azt látja, hogy a pénzcsoport ráteszi kezét Magyarországra, hogy azt kifossa, azért a konverziót nem fogadja el. (Élénk helyeslés és taps.)

Váradi Károly (Felkiáltások: Halljunk a tul-só oldalról valakit! Percekig tartó zaj a baloldalon.) kijelenti, hogy szívesen eláll a szótól, ha kormánypárti szóló jelentkezik. Minthogy ez nincs, elmondja aggályait a konverzióra vonatkozólag és különösen azt hibáztatja, hogy a szerződés a Ház elé nem terjesztett; erre vonatkozólag határozati javaslatot ad be.

Beöthy Ákos okoskodása.

Beöthy Ákos (Felkiáltások: Halljunk kormánypárti szónokot!) nemcsak az ellenzék, de a parlamentáris lobogó becsületéért szólal fel, hogy lelkiismerete panaszána engedelmeskedjék. Negyedszázados ellenzéki szereplése meggyőzte őt arról, amit Péchy Tamás volt házelnök mondott: hogy a Házban nem nézzük az igazságot, itt csak szavazunk, azaz leszavazunk. (Élénk helyeslés és derűtség a bal- és szélbalon.) Különösen beigazolván látja ezt most, amikor a konverziót nem védi senki, hanem a kormánypárton mindenki hallgat. Ez eszébe juttatja a verset: „Szár az ágon, hallgató ajakkal — Meddig ültök csüggéd madarak?” (Hosszszantartó, élénk derűtség az ellenzéken. Felkiáltások: Csüggéd kőfejű sasok!) A konverziót nem fogadja el, mert ez az egészséges hitelpolitika és hitelmiveletek követelményeinek nem felel meg. Helyesli Barta Odón felvetett eszméjét, hogy az osztrák államadósságot konvertálni kellene, mert ez a 67-es alap továbbfejlesztése lenne.

Foglalkozik a sajtónak a konverzióval szemben tanúsított viselkedésével. A „Budapesti Hírlap”, mely hétköznapiakon kormánypárti, sáters ünnepeken független (Oriási derűtség), ez a hírlap a konverziót valósággal dicsőítette. Széll Kálmán volt pénzügyministerségéről szól és felemlíti, hogy Széll Kálmán csillogó beszédeiből kivilágított a pénzügyi és adóreform, mely ha közelébe értünk, szétfoszott. Az 1881. konverzióról szól, mikor a kamat 6 százalékról 4 százalékra szállt, a megtakarítás így 2.200.000 korona volt, de a tőke veszteség 400 millióról 545 millióra emelkedett. Így csinálták meg nálunk a konverziókat és ezek után nem csoda, ha Magyarország a hitelezők Eldorádója. Nem tartja ugyan feltétlenül jónak a nyilvános aláírást, de meg kell kísérelni, mert ráérünk később is a bankokhoz fordulni, mert: Sie sind immer zu haben. (Derűtség a baloldalon.)

A konverzió ugrás a sötétbe, mert nem ismerjük a feltételeket és mi azokat az előadó becsületes szakállára el nem fogadjuk. (Derűtség a baloldalon.) Ilyen pénzügyi politikával menjenek a bécsi borszere és ne a magyar parlamentbe. (Helyeslés a néppárton.) Magyarországon a konverzió sokkal előnyösebb a paritás alapján. Inkább fizessünk magasabb kamatot és törlesszük a tőkéit, mint kisebbítsük a kamatot sokkal nagyobb tőke veszteségért. Franciaország és Angolország példájára hivatkozik, hol az adósságokat folyton törlesztették. Nálunk az adósság folyton növekszik, a nép nyomorog, aztán vándorbotot vesz a kezébe és kivándorol Amerikába, úgy, hogy le-szen idő, midőn majd a pénzügyminiszter he-gedű szó mellett eljárhatja bankárjával a kál-lai kettőst. Élénk és hosszantartó derűtség a baloldalon.) A konverziót nem fogadja el. (Élénk helyeslés és taps a baloldalon.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Tellian Béla az ülést újból megnyitja.

Simonyi Semadám Sándor nem tartja parla-mentáris helyzetnek azt, ha az egyik párt csak szavaz, a másik beszél.

Két momentumra hívja fel a miniszter

figyelmét. Az első az, hogy terjessze elő a kon-verzió valóságos okát, mert a kamatoknak $\frac{1}{2}\%$ -al való alábbszállása nem ok a konverzióra. Nincs benn a törvényjavaslatban a konvertálandó ösz-szeg nagysága, kéri tehát a minisztert, hogy erről felvilágosítást adjon.

A másik kifogása az, hogy alkalmat ad neki a törvényjavaslat 9. §-a arra, hogy fele-kezetiséggel vádolja a kormányt, mert az ala-pítványok papírjaival szabadon akar rendelkezni az egyházak sérelmére. Ezek azon okok, me-lyek következtében a javaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés a néppárton.)

A pénzügyminiszter válasza.

Lukács László pénzügyminiszter kijelenti, hogy az ellenzékől nem a bizalom alapján ki-vánta megszavaztatni a javaslatot, hanem az ország fontos pénzügyi helyzete érdekében. Hogy a többség részéről nem történt felszólá-lás, annak nem az az oka, hogy nem mert senkisémm vállalkozni a védelemre, igenis akar-tak, de...

Beöthy Ákos: Letiltották őket.

Lukács László: Nem áll, ez azért történt, mert a javaslat tárgyalásának meghosszabbítá-sáért a felelősséget nem vállalhatta volna el. Simonyi Semadám Sándornak aggályait elosz-latja, azután Beöthy Ákos szavaival polemizál. Beöthy Ákos azt mondta, hogy nem ismeri a konverzió tételeit, s ismeretek hiányában még is elítéli azt. Rakovszky Beöthyvel együtt a nyilvános aláírással való konvertálás mellett ér-vel azzal, hogy Budapest város is ezt tette. Igen ám, de ott 37 millióról volt szó, itt meg 1038 millióról, amely összeget összehoznunk nem lehet.

Molnár Jenő: Fizessük a felét, a többi alá-írásra.

Lukács László ráér arra, hogy több oldal-ról felhozott az, hogy a lapok bozsannát zeng-tek a konverziónak. Amennyire ő tudja, ez nem áll, mert a lapok pártkülönbség nélkül nyilat-koztak a konverzióról. De legyen bármiképpen, azt jegyzi meg, hogy neki a sajtóval semmiféle összeköttetése nincs és nem is akart volna sen-kire sem ezen ügyben befolyást gyakorolni. Rá-tér arra a vádra, hogy a kormány titkolódik, a mit abból következtetnek, hogy a kormány a szerződést nem terjesztette a Ház elé. Ez nem is történt még sehol és soha. Sőt volt olyan konverzió, melynek megszavazása a Ház elé terjesztett, mielőbb még a szerződés megköt-tetett, pedig az a konverzió sokkal messzebb menő volt, mint a mostani. Különben annyi adat, mint most sohasem állott a bírálók ren-delkezésére. Ezek az adatok a képviselőház bi-zalma letéteményesének, a pénzügyi bizottság-nak adattak át, mely, minthogy ülései nyilvá-nosak, az érdekelteknek rendelkezésére bocsát-tott. Szűllő Géza és Okolicsányi fejtegetését is megcáfolja adatokkal és arra a következtetésre jut, hogy a konverzió a jelen körülmények közt a legjobb.

Saját erőnkéből — úgymond a miniszter — nem csinálhatjuk meg a konverziót. A kész-pénzfizetés a közel jövőben bekövetkezik. A valutarendezést nem halaszthatjuk tovább, an-nak rendezésére mindent megtettek. Erre igen örvendetesnek tartja a konverziót. Újból kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

Zárt ülés.

Levász Márton *sárt ülés* kér. (Nagy zaj.) Daniel alelnök elrendeli a karzat kiürítését, a mi megtörténvén, a *sárt ülést megnyitja*.

Levász a zárt ülésen arra kéri a kormányt, terjessze elő egész szövegében a konverzióra vonatkozó szerződést.

Lukács László pénzügyminiszter a szerző-dés teljes bemutatását lehetetlennek tartja ép-pen a konverzionális üzlet érdekében, melynek hasznából az állam is részesedik. Ily szerződést sohasem tettek közé s a zárt ülésben sincs garancia a titoktartásra. A bizottságban min-den lényeges pon'tot ismertetett s azt hiszi, hogy azok után meglehetnek nyugtatva a kép-viselők.

Rakovszky István helyteleníti, hogy a kor-mány ebben a kérdésben bujdosit játszik. Miért nem lép fel nyílt sisakkal? Azért, mert igaz lesz, a mit suttognak, hogy tudniillik a *konverzió hasznából a pártkassza is részesedik*. (Nagy mozgás, zaj.)

Beöthy Ákos nyílt ülésben kéri a szerződés bemutatását.

Széll Kálmán miniszterelnök először is ki-jelenti, hogy ő a zárt üléseknek nem barátja. A szerződést felesleges bemutatni. Az a fő, hogy hét milliót megtakarítanak. Biztosíthatja a felszólalókat, hogy e kérdésben semmiféle titkolódzás nincs; Rakovszkynak, a ki gyanusi-tott, a pénzügyminiszter megmutathatja a szer-ződést. A pártkasszába a konverzió hasznából egy fillér se megy. Minden haszon az állam-kincstár illeti; *a ki mást mond, az hazudik*. (Zajos éljenzés.)

Beöthy újból követeli a szerződés bemuta-tását.

Széll Kálmán miniszterelnök: Ezt soha, se-hol sem tették meg, mi sem tesszük meg.

Ezzel a zárt ülés véget ért.

A nyílt ülésben Lukács László pénzügymí-niszter újból egy havi indennitási javaslatot terjeszt be,

hrre az ülés d.u. fél 4 órakor véget ért.

A főrendiház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 8.

A főrendiház ma Csáky Albin gróf elnök-le alatt ülést tartott, melyen az elnök előbb Goldis János püspök haláláról emlékezett meg, majd Tisza Kálmán emlékét örökitették meg jegyzőkönyvileg és jóváhagyták az elnökség-nek a gyászoló családhoz intézett részvétlavi-ratát

Latinovits János jegyző tudatta ezután a miniszterelnök átirata alapján a főrendekkel Hegedüs Sándor lemondását és Horánszky Nán-dor miniszteri kinevezését. Ugyancsak tudomásul vették a főrendek azt is, hogy Mohay Sán-dor dr. lett az igazságügyi államtitkár.

A képviselőház elnökének átiratait intézték el ezután, majd a mentelmi bizottsághoz utasi-sították a budapesti főügyészség átiratát, mely-ben Batthyányi Elemér gróf főrendiházi tag mentelmi jogának felfüggesztését kéri. Kimön-dották egyuttal, hogy Bánhidý Sándor bárót törlik a főrendek sorából és Vay Gábor gróft a királyi meghívólevél alapján felveszik a fő-rendek sorába.

A mentelmi bizottság jelentése került ez-után tárgyalásra, mely Batthyányi Elemér gróf kiadását megtagadja E jelentés ellen Gyulai Pál emelt kifogást azzal, hogy e javaslat pre-judikál s így el nem fogadható. Ezzel szemben Majthényi László báró a bizottság javaslatát vé-delmezte és elfogadásra ajánlotta. A főrendek többsége erre Batthyányi kiadását megtagadta.

Vita nélkül vették ezután tudomásul, illet-ve fogadták el a dunántúli helyi érdekű vas-utakról, a vármegyei póthitelről, a Horvát-Szla-ron leszámolásról, az 1900-ik évi zárszámadás-ról a Csorba-tói birtokvásárlásról, a Romániával kötött kiadási eljárásról, valamint a krajoval alkonzulátus bíraskodási hatásköréről szóló tör-vényjavaslatokat.

Még Csörda Bódog és Révay Simon báró tették le mint az országos fegyelmi bizottság tagjai ez esküt, majd Csáky Vidor gróf eskü-dőt fel, mint az igazoló bizottság tagja és ez-zel az ülés véget ért.

TÁVIRATOK.

Waldersee Kináról.

Hannover, április 8. Azon a lakomán, me-lyet a városi kollégiumok tegnap gróf Waldersee 70-ik születésnapjának előestéjén rendeztek, gróf Waldersee beszédet mondott, a melyben köszönetet mondott kelet-ázsiai működésének elismeréséért s azt mondta, hogy sok újat ta-pasztalt ott, így például sok nemzetnek egy, bár kissé laza fővezérlet alatt való együttmű-

ködését. A csodálatos kinnal néppel is volt alkalma hivatalosan és privatim érintkeznie s tőle telhetőleg igyekezett azt tanulmányozni, de azzal a meggyőződéssel távozott, hogy nem sokra vitte benne s hogy Kinna ugynevezett alapos ismerői sem ismerik Kin-t. Waldersee azután megemlékezett azokról az ovációkról, a melyekben elutazáskor és hazatérésekor részesült s végül Hannover szerencséjére és jólétére üritette poharát.

A demokrácia Spanyolországban.

Madrid, április 8. A kamarában *Silvela* egy interpelláció megokolásában kijelentette, hogy pártja nem fogja tűrni, hogy a nagy konzervatív elveken sérelem essék. *Sagasta* miniszterelnök válaszában magyarázatát adta a kabinetben történt változásnak, amelyre a pénzügyi törvényjavaslat adott okot. Végül a demokrácia alapelveit fejtegette, amit a kamara nagy tetszéssel fogadott.

Beöthy László ügye.

(Hírek a lemondásról és az új igazgatóról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 8.

A budapesti Nemzeti Színháznak, melyet igazi értelemben megszentelt a nemzet kegyele, mely temploma volt szomoru napjainkban a hazafiságnak s mely még ma is első műintézetünk, ennek az intézetnek szombat óta olyan igazgatója van, aki ellen a birói fórumról keményebb vádbeszédet hallott az ország, mint volt az, a melyért *Beöthy* László éppen a bíróságnál keresett elégtételt.

Beöthy maga választotta az elégtételkérés formáját, tehát még azzal sem mentheti magát, hogy a bíróság szigorubban járt el vele szemben, mint eljárni volna egy becsületbíróság.

A *Beöthy* által kért ítélet elhangzott s végre *Beöthy* László igazgató beadta lemondó levelet az intendánsnak s így a színház éléről való távozása befejezett ténynek tekinthető.

A lemondó levél.

Az a levél, melyben *Beöthy* állását az intendánsnak rendelkezésére bocsátotta s melyről már tegnapi lapunkban megemlékeztünk, szó szerint így hangzik:

Nagyméltóságú gróf, intendáns Ur!

Abban a sajtóperben, amely a budapesti királyi törvényszék előtt szombaton lefolyt, minden jogos várakozásom ellenére a vádaktól, amelyek ellen — hivatalos állásomra való tekintettel a bíróság előtt — a perben védelmet kerestem, ott elégtételt nem nyertem. Szabad legyen ugyan remélnem, hogy Nagyméltóságod ítéletét a per meg nem tévesztette, mégis, be nem várva a megfélebbezett ítélet további sorsát, Nagyméltóságod, illetőleg a Nagyméltóságú Belügyminiszter ur bölcs belátására bízom igazgatói állásomat.

Amennyiben hivatali főlebbvalóim abban a véleményben vannak, hogy a Nemzeti színháznak s igazgatásának bármi kára lehetne abból, ha ez ítélet után is ragaszkodnám igazgatói szerződésemmhez: e szerződésemm felbontását Nagyméltóságod rendelkezésére bocsátom.

Arra kérve Nagyméltóságodat, hogy a döntést minél hamarabb kieszaközzölni méltóztassék, egyben kérem ez időpontig szabadságom meghosszabbítását is.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem kifejezését.

Beöthy László,
igazgató.

Beöthy László tehát a közvélemény egyhangú elítélése folytán lemondott állásáról. Mindenesetre feltűnő, hogy e lemondást a lehető legóvatosabb hangon teszi meg, amely egyúttal azt a hallgatolagos reményt is kifejezi, hogy talán megmaradhat állásában. Csak ismételt-

jük mindezt, amit már mondtunk és eddig is többször megírtunk: *Beöthy* maradása lehetetlen és lemondó levelének minden óvatossága dacára a színházról való távozását befejezett dolognak kell tekinteni.

A képviselőház folyosóján beszéltek, hogy *Beöthy* László lemondása már az intendáns zsebében van, aki az ügyet eldöntés végett a miniszter elé terjesztette. Beavatottabbak azonban azt állítják, hogy *Beöthy* László eddig még nem mondott le, de inár a legközelebbi órákban beadja lemondását, mely kétségkívül el is fog azonnal fogadtatni, mert a kormány mint legfőbb közigazgatási szerv, nem rehabilitálhat olyasvalakit, akit az állam másik főhatalma, a birói hatalom erkölcsileg elítélt.

Más forrás szerint az intendáns kijelentette, hogy ő a lemondás dolgában nem dönthet, már azért sem, mert *Beöthynek* nagy igazgatói előlege van, hanem jelentést fog tenni *Széll* Kálmán miniszterelnöknek. Valóban, gróf *Keglevich* ma meg is jelent a képviselőházban és audiencián volt a miniszterelnöknél, aki kijelentette, hogy az ügyet minden részletében meg fogja vizsgálni és azután fog dönteni.

Az ügynek különben egyéb bonyodalmai is lesznek. A közeli napokban a függetlenségi párt részéről interpellációt fognak intézni *Széll* Kálmánhoz. Az interpelláció az intendáns felelősségi kérdésével is fog foglalkozni, valamint a Nemzeti Színház jelenlegi igazgatójának kölcsön adott huszezer korona személyi hitel ügyével.

Kinos folytatások.

Az ítélet ellen *Beöthy* tudvalevően főlebbezést jelentett be. A kir. táblán *Beöthy* Lászlót *Visontai* Soma dr. fogja képviselni. Egyébként megeshetik az is, hogy a sajtóbíróság ítéletét megsemmisítik és az ügyet esküdtszék elé utalják. A bíróság egyik tagja ugyanis kétségbe vonta e perben a bíróság illetékességét és különvéleményt jelentett be, azzal a kérelemmel, hogy utasítsák az ügyet esküdtbíróság elé. A bizonyítási eljárás folyamán ugyanis nem látta beigazoltnak azt, hogy *Beöthy* László nem közhivatalnok, ennél fogva egyedül csak esküdtbíróság ítélezhetik az ügyben.

Liptai Károly részéről a bizonyítási anyag a királyi tábla színe előtt ki fog egészítettetni több olyan súlyos adattal, amelyet a szombati tárgyalás csak mellékesen érintett: így a *Polgár* Ilona szerződésének bizonyos pénzügyi előzményeivel s annak a titkos okával, hogy a *Kurucz Feja* *Dávid* című darabot kétévi beveretetés után mért utasította vissza a Nemzeti Színház igazgatósága. A kinos ügynek tehát nem maradnak el a kinos folytatásai.

Két igazgató-jelölt.

A *P. H.* írja: A mai napon ifj. *Abrányi* Kornél hosszasan tárgyalt *Széll* Kálmán miniszterelnökkel, ami a beavatottak szerint a Nemzeti színház direktori állásával van összefüggésben. Képviselőkörökben biztosra veszik, hogy *Abrányi* Kornél lesz *Beöthy* László lemondása után a Nemzeti Színház igazgatója. Ha e hír igaz volna, a legnagyobb örömei üdvözlőnk ifj. *Abrányi* Kornél a Nemzeti színház élén. Irói multja, művészi képzettsége, szeretetreméltó s amellet energiás egyénisége olyan kvalitások, melyeknek a Nemzeti színház csak hasznát láthatná.

Mint budapesti tudósítónk telefonon jelenti, a *M. Estilap* mai száma hosszabb cikket közöl az igazgató-válságról. A cikk így végződik:

Már megindultak a kombinációk aziránt, hogy ki lesz a Nemzeti színház új igazgatója. S merültek már fel olyan nevek is, melyek azt engedik következtetni, hogy ismét politika és protekció fognak közrejátszani a kinevezésnél.

Öreg hiba volna, mert a nemzeti művészethez a politikának nincsen semmi köze. Mi ezúttal az imént jellemzett híresztelésekkel szemben meglehetősen megbízható és autoratív oldalról úgy értesülünk, hogy most már Magyarország leghivatottabb és legeredményesebb szakemberét, *Ditrói* Mórt, a Vigszínház igazgatóját fogják meghívni.

Ditrói tudvalevőleg egyike a legrégebb magyar színházigazgatóknak; több mint husz éven át igazgatta a kolozsvári Nemzeti színházat, majd nagy anyagi áldozatok árán feljött Budapestre. Lemondott a dus kolozsvári jövedelemről, hogy szerény fizetés mellett fővárosi színházat vezessen, mire ambíciója és képességei egyaránt ösztökölték. Itt a forgalom körén kívül eső magánszínházat rövid idő alatt a Nemzeti Színház mellé, sok tekintetben föléje emelte és büszkén mondhatja, hogy a magyar művészetnek a fővárosban új hajlékot és menhelyet biztosított. A legutóbb rendezett magyar ciklussal azt is beigazolta, hogy a hazai irány céltudatos kultiválása mellett még pénzt is lehet csinálni és nem kell fűhöz-főhöz kapni szinleges pénzügyi eredmények elérésére.

Ditrói kezében jó kézben lesz a Nemzeti Színház; administrative és művészetiileg meg fog gyógyulni és vissza fognak jönni a Paulai-féle vagy talán ezeknél is fényesebb napok. A Vigszínház pedig elég hazafias, hogy el fogja engedni *Ditrói*t, mikor őt a misszió teljesítése elhívja; *Ditrói* annyira megvetette a Vigszínház alapját, hogy most már nélküle is boldogulhat.

A kaszinói tagság.

Az országos kaszinóban ma délután és este rendkívül élénk volt az élet. A kaszinótagok igen nagy számban gyűltek össze és a beszélgetés tulnyomólag a *Beöthy*-ügy körül forgott. Általában az volt a fölfogás, hogy az események, a melyek a legutóbbi napokban játszódtak le lehetetlenné tették, hogy *Beöthy* László továbbra is megmaradhasson a kaszinó tagjainak sorában. Általános elfogadták azt a véleményt, hogy *Liptai* Károly fölmentése teljesen egyenértékű *Beöthy* elítélésével. Olyan ember pedig, a kire diffamáló dolgokat bizonyítottak, nem lehet az Országos kaszinó tagja. Ennek az uralomra jutott fölfogásnak volt az eredménye, hogy már tegnap este a kaszinó tagjai között ívet köröztek, a melyben fölszólítják *Beöthy*t, hogy lépjen ki a kaszinóból. Később azonban eltekintettek ennek a fölszólításnak elküldésétől, mert előbb megakarják várni, hogy *Beöthy* nem lép-e ki önkéntesen a kaszinóból. Ma estig azonban a kaszinó elnöksége nem kapta meg a kilépés bejelentését.

Voltak a kaszinóban olyanok is, a kik a választmányt akarták fölszólítani, hogy zárja ki *Beöthy*t a tagok sorából. A kaszinó választmánya azonban rendesen minden hónapban egyszer tart ülést, a hónap első napjainak egyikén. Az e havi ülést pedig már megtartották és ennek az ügynek nem tulajdonítanak olyan nagy fontosságot, hogy ezért rendkívüli választmányi ülést hívjanak össze. A jövő havi ülésen pedig — úgy hiszik — már nem lesz ok ezzel foglalkozni.

Az intendáns és Rákosi Jenő.

Keglevich István gróf — mint nekünk táviratilag jelentik, — *Beöthy* László lemondó levelének vétele után felkereste *Zsitvay* Leó kir. törvényszéki elnököt s megkérte, hogy a szombati ítélet indokolását írásban, egész terjedelmében adja ki neki. Ha ez kezében lesz, csak azután teszi meg az intendáns *Széll* Kálmán miniszterelnökhöz, mint belügyminiszterhez a lemondás elfogadása vagy el nem fogadása iránti javaslatát.

Az Otthon ma tartotta közgyűlését Rákosi Jenő elnöklése alatt. Az ülés folyamán Rákosi Jenő hosszasan reflektált *Vései József* cikkeire és arra a beszédre, melyet a *Budapesti Ujságírók Egyesületének* legutóbbi ülésén Beöthy László felől mondott. Kijelentette Rákosi, hogy a Budapesti Ujságírók Egyesülete a célból létesült, hogy az ujságírói testületet megalakítsa, ebből azonban nem lett semmi. Vésztnek éppen nem volt oka és joga megtámadni az Otthont, mert ez sokkal több hivatásos ujságíró taggal bír, mint amaz és jobban meg is tudja védeni tagjainak érdekét. Szóval úgy látszik, Beöthy miatt a két ujságíró egyesület is harcot kezd egymás ellen.

A közgyűlésen egyébként felolvasták Beöthynek egy levelét, melyben az Otthon-ban elfoglalt választmányi tagságáról való lemondását jelentette be. A közgyűlés egyhangulag kimondta, hogy a lemondást nem veszi tudomásul.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A világi kaszinó f. hó 6-án tartotta évi közgyűlését. A szokásos jelentések után a választásokat ejtették meg. A régi tisztikart és a választmányt egyhangulag újra megválasztották. Örökös tiszteletbeli elnök lett *Bohus István* báró, elnök *Bohus László* báró, igazgatók: *Bohus János* báró és *Aknay Andor*, pénztáros *Valerián József*, titkár *Krasánszky Péter*, háznagy *Molnár Jakab*. Választmányi tagok: *Török Arpád*, *Török János*, *Krausz Jakab*, *Szevér Ferenc dr.*, *Paskutz Márk*, *Páris Gábor* és *Novák Kornél*. Pótagok: *Bódi József* és *Najmányi Béla*.

Mozgósítási hírek.

(A balkáni forrongás megfigyelése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 8.

A balkáni forrongással kapcsolatosan ismét fölbukkannak a mozgósítási hírek. Allítólag a zágrábi és temesvári hadtesteknél — melynek kötelekébe az aradi ezredek is tartoznak — előkészületeket tesznek a mozgósításra. Híre jár, hogy a hadtestek tartalékos tisztjeit már bizalmasan figyelmeztették is, hogy tartsák magukat készen a behívásra.

A szokásos hadgyakorlati előkészületektől lényegesen eltérő jellege van a mostani előkészülésnek. Ami a legfeltűnőbb: a katonai szállító-hivatalokat is értesítették, hogy egy három hónapi mozgósítás esetére, dolgozzák ki működésük terveit. A katonai szállító-irodának jeleintést kell tenniük a hadtestparancsnokságoknál, hogy elkészültek-e.

Ezzel a riasztó hírrel kapcsolatban, melyet allítólag beavatott helyről közölnek egyik budapesti lappal, a *Bácskai Hírlap* mai száma a következőket írja:

Megbízható forrásból vesszük a szenzációs hírt, hogy a közös hadseregnek három gyalogezredét a legközelebbi napokban összpontosítják Szabadkán. A város fekvése oly kedvező ugyanis a Balkán-mozgalom ellenőrzésére, hogy a közös hadügyminisztériumban ezt találták a legalkalmasabb pontnak a figyelő hadtest elhelyezésére. Ujvidék közelebb van a határhoz, de hadmiveleti szempontból most még nem alkalmas arra, hogy az ezredeket ott összpontosítsák, mert ez demonstratív összpontosítás lenne, amire az adott körülmények között szükség még nincsen.

A közös hadügyminisztériumban erősen dolgoznak az erdek összpontosításán és már csak napok kérdése ennek keresztülvitele. A 86-ik gyalogezrednek szabadkai zászlóalját az ezredösszpontosítás esetén egyidőre Budapestre helyeznék. Hogy melyik három ezredet helyezik Szabadkára, az még most katonai titok.

Valószínű, hogy Magyarország felső vidékéről kettőt és egy osztrák ezredet.

Ami magát a balkáni mozgolódást illeti, erre vonatkozólag *Konstantinápolyból* ma a következőket táviratozzák: A macedóniai és albániai helyzetéről szóló berlini és belgrádi jelentések nagyon tulzoltak. Az albániai és macedóniai események éppenséggel nem függnék össze egymással. Amazok helyi természetűek, ezek pedig egyelőre egyáltalán nem fenyegető természetűek. A novibazári eseményekről nem jöttek újabb hírek. Macedóniában eddig tényleg csak négy bolgárbanda bukkant fel, amelyeket a török csapatok Kasztoria, Dsumaballa Egripalánka és Száriguel mellett szétverték.

A király unokája, mint harangozó.

(Erzsébet főhercegnő kalandja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 8.

Erzsébet főhercegnőről, a kit tudvalevőleg *Windisch-Grätz* herceg vett nőül, fölöttébb kedves és érdekes történetkét ír nekünk budapesti levelezőnk.

A fiatal hercegi pár Krajnában, a Waldes-see mellett tölti mézeshetét a férj családjának ősi kastélyában. Egy bécsi lap nagyon szeretett volna némely részleteket közölni arról, mint tölti az ifju pár a mézesheteket, elküldte tehát utánuk egyik élelmes munkatársát. A derék ur saját bevallása szerint azonban ez az expedíció nem járt semmiféle eredménnyel, noha ő nap-nap után órák hosszat leskelődött, hogy megtudjon egyet-mást és mindannyiszor csalódva, holtfáradtan tért vissza a tanyájára. Jóllehet a fogadó a tó közelében volt s a riporter állandóan résen állt, végre mégis úgy kellett hazautaznia a császárvárosba minden pozitív eredmény nélkül. Az egyetlen siker, a melylyel dicsekedhetik, az volt, hogy — hallott valamit harangozni. Vagyis hallotta csengő-bongó kongását ama haragnak, a melynek ércnyelvét maga Erzsébet főhercegnő kondította meg. Ezt a harangot arra felé „Wünschel-glocke“-nak (kivánság-harang) hívják és arról nevezetes, hogy ha nő kodnitja meg, akkor amaz óhajtasok, miket a kongás tartama alatt magában elmond, teljesedésbe mennek. Így tartja ezt a néphit.

A harang a Waldes-see egyik kis szigetén van fölállítva, egy ősi Mária-templomban. A bejáratához keskeny kőlépcső vezet s ott az ajtó fölött van elhelyezve a legenda szerint csodatévő erővel bíró harang.

A hercegné mindenáron át akart menni a szigetre, hogy meghuzzza ott a különös harangot, ám a cselédek, akiket e dolog megfigyelésére kért föl a bécsi idegen, indiszkrétnek valának és elárulták urnőjüknek, hogy kutya van a kertben, más szóval hogy ujságíró van a közelben.

Nos, a fenséges asszony nem lett volna asszony, ha e nem határozza, hogy megtréfálja az ujságírót. Ez kétségkívül nagy mulatságot szerzett neki. Milyen öröm is orránál vezetni egy riportert, a ki naphosszat ott ólálkodik a fenséges párocska körül, hogy nászútjokat megörökítse a világhistoria számára. Megtudakolta a cselédség által, hogy milyen időben szokott ebédelni a tudósító s egy szép napon, a mikor a körülményekkel elégedetlen író éppen egyszerű ebédje mellett ült, a főhercegnő férje kíséretében gyorsan csónakba szállt s a harang felé evezett. A herceg sajátkezűleg forgatta az evező-lapátot s mikor a szigethez értek, a főhercegnő gyorsan kiszállott, a templomhoz sietett és energikus kézzel háromszor meglóditotta a harangot.

Mint valami villanyütésre, úgy ugrott föl a harangszó hallatára az ujságíró. Nyomban tisztában volt vele, hogy senki más nem huzhatta meg a harangot, mint a főhercegnő. Lélekszakadva rohant egy csónakba és a szigetre evezett. A mikor végre kikötött, ő fenségeiknek már nyomuk sem volt. A riporter kénytelen volt megelégedni azzal a tudósítással, a melyet a templom öreg sekrestyésétől kapott, a kitől megtudta, hogy a főhercegnő ünnepies arccal kondította meg a harangot, a mikor pedig elkísérte őket vissza a csónakhoz, hallotta a vén egyházfi, a mint a fenséges asszony mosolyogva mondta hercegi urának:

— Mondhatom, nagyon is sokat kívántam egyszerre, de kénytelen voltam vele, mert ki tudja, mikor lesz megint alkalmam — észrevétlenül ideosonni.

Az öreg egyházfi ravaszul hunyorgatott, az ujságíró pedig, aki megértette a célzást, bosszusan dömögött valamit a szakállába.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

* Színházi-bérlet május hóra. *Zilahy Gyula* színtársulata a kőszínházban május 1-én kezdi meg az előadásokat, melyek a hónap végéig folynak a téli színház-épületben. A nyári szünetig, mely két hónapon keresztül tart, még június és július hónapokban lesz előadás, ezek azonban már az arenában fognak felyni. Május hónapban huszonegy előadást tart az új társulat, melyre a direktor bérletet hirdet. A plakátok hónap jelennek meg, melyen *Zilahy* jelezvén az előadások megkezdését, közli társulatának névsorát s az alábbi bérlet-hirdetést:

Május hóra 24 előadásra bérletet hirdetnek, melynek eszközölésével *Gonda László* pénztárnok van megbízva. Egyben van szerencsém a bérlok szíves figyelmébe ajánlani, hogy helyeik iránt mielőbb intézkedjenek. Bérlet árak (24 előadásra): Nagy páholy 288 korona. Alsó-vagy első emeleti páholy 211 korona. Másod-emeleti páholy 144 korona. Tán. lásszék 0, 1, 2, 3 sorban 54 korona. Tán. lásszék 4, 5, 6, 7 sorban 43 korona. Tán. lásszék a többi sorokban 36 korona. Május hóban színre kerülő művek: *Dramák és színművek*: *Balaton* rege (ujdonság), *Pillangó* kisasszony (ujdonság), *Fedora*, *Becsület*, XI. *Lajos*, *Bánk-Bán*, *Vigjátékok*: *Nevelő* (ujdonság), *Köznöy* közönnöy, *Mongodin* ur felesége, *Liliomfi*, *Király* házasság, *Operák*: *Faust*, *Mártha*, *Operette*: *Katalin*, (ujdonság), *Kornevillei* harangok, *Boccaccio*, *Nebántsvirág*, *Népszínművek*: *Falurossza*, *Csikós*, *Tót leány*, *Náni*, *Zilahy Gyula*, az Aradi Nemzeti Színház igazgatója.

* Az aradi színház ruhatára. *Zilahy Gyula*, az aradi Nemzeti Színház igazgatója, jelenleg Aradon tartózkodik s fellgyel a színházban folyó munkákra. Ott ugyanis most restaurálják a díszleteket, melyeket *Zilahy Reile* Ivántól megvett. A legtöbb munka a ruhatár elrendezésével van. Mintegy 25—30 nagy ládában volt az a temérdek ruha, mely most már mind fel van aggatva a ruhatár hatalmas nagy temének falain és polcain. Mind korbü, gyönyörű kivitelű, a legtöbb esetben értékes, valódi szövetekből s valódi arany és kézimunka himzésekkel appikált ruhák, melyek akármelyik fővárosi színházban is nagy hatást tennének. Ezek a ruhák oly szépek, s különösen a magyar díszruhák oly elegáns, kifogástalan kivitelűek, hogy nemcsak a színpadon, de az utcán is mutatós viselet volna. A korbü jelmezek, felszerelések egész halmaza van a ruhatárban felhalmozva. Leszkay szegényes és kopott és illuziót rontó ruhatárához képest a *Zilahy* valósgos kincsestár.

* A Zichy-hangverseny. A gróf *Zichy Géza* jelenlétében rendezendő színházi hangverseny iránt oly nagy az érdeklődés, hogy már most kérnek előjegyzéseket páholyokra és ülőhelyekre. A hangverseny rendező-bizottsága első-sorban a volt bérlok jogait kívánván tekintetbe venni, felkéri azokat a t. színházi bérloket, kik a Zichy hangversenyre páholyukat, vagy helyüket megtartani óhajtják, hogy ebbeli szán-

dékukat f. hó 13-ig a színházi pénztárnál bejelenteni sziveskedjenek. E végből a színházi pénztár 13-án *vasárnap* délelőtt nyitva lesz. A helyárák a *Zilahy* Gyulának engedélyezett felémelt helyárákkal azonosak. Holnap, szerdán este 8 órakor az *énekkar* összpóráját tart, melyre a közreműködőket ezuton is figyelmeztetjük.

* **A vasárnapi koncert.** Vasárnap este 7 órakor lesz a Fehér Kereszt nagytermében a szezon legklasszikusabb hangversenye. Ugyanis ekkor lépnek a pódiumra a leghíresebb és legzseniálisabb magyar zongoraművésznők, *Hollósy* Cornélia és *Kelen* Ida, kiknek együttes játéka a művelt Európa minden városában a legzajosabb és legigazibb sikert aratta és dicsőséget szerzett a magyar névnek. Zongorajátékuk szinte egybeolvad, mintha egy személy játszana emberfeletti erővel, ördögös technikával, pedig két bájos fiatal leány zongorázása az, a sablontól eltérően, két zongorán. Játékuk tökéletessége, a művészi felfogás, az előadás előkelősége és a dal prezentálása, a legelső köze emelik. Nagy érdekességű lesz *Diósy* H. Berta urnő fellépése is, kinek páratlan iskolázott hangtechnikája az operák világában a legelőkelőbb helyet biztosítja neki. A hármass nagy hangverseny iránt a közönség körében általános az érdeklődés, ami méltán meg is illeti a művésznőket. A hangverseny jegyeit kizárólag *Révész* Nándor könyvkereskedése árulja.

* **Ruzsinszky Iona** asszony, kit az ország minden nagyobb színpadához szép és megérdemelt sikerek emléke fűz, a napokban mutatkozott be új közönségének, a pécsinek. A művésznő a „Cigánybáró” Saffiját játszotta, egy csapással meghódítva itt is magának új közönségét.

* **Színpadi baleset.** Könnyen végzetessé válható baleset történt tegnap este a nagybeckerek színpadon. „Romeó és Julia” egyik vívási jelenetében *Viola* Józsefet, a társulat baritonistáját *Fodor* Oszkár úgy szemen vágta, hogy a halálra ijedt énekes a sajgó fájdalmak hatása alatt azt hitte, hogy a szemét kiütötték. A rögtön előhívott színházi orvos megállapította, hogy a szemnek baja nincs és csak a vágás erős volta okozta a nagy fájdalmakat.

A szabadjegy miatt.

(Fegyelmi egy főellenőr ellen.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, április 8.

Egy régóta huzódó fegyelmi vizsgálatot fejeztek be ma a *szegei* vasuti üzletvezetőségénél. A fegyelmi eljárást egy vasuti főellenőr ellen rendelték el még az elmúlt évben, mivel feljelentést tettek ellene, hogy a családja részére kért vasuti szabadjegyekkel visszaélést követett el. A fegyelmi vizsgálat közel egy évig tartott és az ítéletet most hozták meg. A főellenőrt, akit megtevéde miatt majdnem nyugalmaztak, szigorú megdorgálásra ítélték. Érdekes, hogy miképen derült ki, hogy a főellenőr visszaélést követett el a szabadjegyekkel.

Az üzletvezetőség egy hivatalnokát valami komoly családi ügyek elszállították Szegedről. A hivatalnok felment az üzletvezetőséghez és az üzleti szabályok értelmében a saját és családja részére vasuti szabadjegyet kért. Ott a maga számára kért jegyet meg is kapta, azaz a kérelmével azonban, hogy családtagjai részére is szabadjegyet adjanak, elutasították.

A szerény állású hivatalnok kénytelen volt ezután családja részére jegyet váltani, ami igen elkeserítette. Az utazása alatt a vonaton találkozott a hivatalnok egy fiatal asszonnyal, aki kérkedve dicsekedett utitársainak, hogy ő állandóan első osztályú szabadjeggyel utazik, holott nem is vasutas.

A vasuti hivatalnokot igen felingerelte az uri nő kérdése. Féltre hívta a vasuti kalauzt és meghagyta neki, kobozza el az uri nőtől a szabadjegyet és szólítsa fel egyben igazolásra. Így is történt. Az uri nő kénytelen volt

bevallani, hogy ő jogtalanul jutott a jegyhez. Az atyja vasuti főellenőr és az szokta őt el látni vasuti szabadjegyekkel.

Miután pedig a vasuti üzletszabályok ki mondják, hogy ha egy vasuti tisztviselő leánya férjhez megy, az többé szabadjegyre igényt nem tarthat, a főellenőrt szabadjegyekkel el követett visszaélés miatt följelentették a szegei üzletvezetőségénél, ahol nyomban el is rendelték ellene a fegyelmi vizsgálatot.

Egy éven át huzódott a fegyelmi vizsgálat, amíg végre azt most befejezték, szigorú dorgálásra ítélvén a jegyekkel manipuláló vasuti főellenőrt.

A temesvári botrány.

(Főhíberítő katonai affér.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, április 8.

Ma már bővebb részletek jöttek arról a felháborító merényletről, a mely Temesvárott vasárnap éjjel történt, a hol két magáról megfélekezett katonatiszt egy békés polgárt és védtelen nőt elzavart a tiszt ranghoz és az arany kardhoz éppen nem illő formában.

Az eset mindenben hasonlatos ahhoz az afférhez, amely pár év előtt Szegeden történt, ahol tudvalevőleg *Engel* Lajos nyomdatulajdonost és lapkiadót vagdalták meg a tisztek egy kávéházban, mikor a társaságukban mulató és megsértett hölgyek védelmére kelt. A temesvári eset áldozata is nyomdatulajdonos: *Csendes* Jakab és őt is azért kaszabolták össze, mert nem engedte, hogy az ittás tisztek az ő feleségét inzultálják.

A mulató társaság.

A sajnálatos eset a Koronaherceg szállóban játszódott le. Az utcára néző nagyterem egyik asztalánál ültek *Leyritz* Árpád mulakatos és neje, *Kossak* József udvari fényképész, *Brudermann* Adolf főkönyvezető és neje, *Csendes* Jakab nyomdatulajdonos és neje és *Pollák* Samu, a Deutsch Testvérek cég egyik alkalmazottja.

A társaság vig hangulatban az éjféli órákig mulatozott ebben a teremben, mikor a pincér jelenteni jött, hogy éjjel van s az utca felől a teremben tiltva van a muzikaszó. A társaság erre átvonult a másik terembe, mely az udvarra néz és itt folytatta kedélyesen a mulatozást.

Az első teremben egy másik asztalnál két tiszt is volt a később szétszórott publikum között: *Dolveth* Aladár, a 97-ik gyalogezred hadnagya Triesztből, aki jelenleg rokonnál szabadságon van és *Holcz* Emil szekerész-hadnagy Krakóból, aki várakozási illetménnyel szabadságolva időzik Temesvárott. A tisztek csendesen viselkedve fogyasztották italukat s hallgatták a cigánzenét.

Inzultálás a folyosón.

Alig, hogy a másik teremben az első nótá elhangzott, *Leyritz* Árpádné és *Csendes* Jakabné ez utóbbi férjével kimentek a folyosóra. Mikor visszatértek, a két tiszt a termeket összekötő folyosón várakozott reájuk. A hölgyek hangos megjegyzéseket halottak a tisztek részéről. *Csendes* erre megszólalt:

— Kikérem magamnak, hogy inzultálják ezt a két hölgyet! Ez mégsem járja! . . .

Erre *Csendes* immár be akart fordulni a terembe, mikor *Dolveth* hadnagy hátulról csatános pófonnal válaszolt e szavakkal:

— Hallgasson maga szemtelen zsidó! Takarodjék innen!

A hölgyek erre a terembe menekültek és jelentették az inzultust. Ez alatt *Dolveth* gyorsan elsietett, míg *Holcz* szekerész-hadnagy kardot rántott és neki esett *Csendes*nek.

A teremből már akkor a folyosón termett *Brudermann* Adolf és a karddal hadonászó *Holcz*ot egy-kettőre lefejeverezte. Elvette tőle kardját, melyet később *Ujváry* Lajos, a Koronaherceg-szálló bérlőjének sógora visszaadott *Holcz*nak.

Brudermann ezen közben *Dolveth* hadnagy keresésére indult, a ki az illemhelyre menekült és magára zárta az ajtót.

Vagdalkozás éles karddal.

Holcz hadnagy ezalatt a birtokába újra visszkapott és élesre fent karddal *Csendes* Jakab fejére két oly hatalmas vágást mért, hogy az ott rogyott össze a terem közepén vértől borult arccal.

Leirhatlan pánik keletkezett erre a teremben. A társaság hölgytagjai segítség után kiáltottak. A cigányok széjjel futottak. A dühtől tájtékozó hadnagy még vágta a földön heverő *Csendest*, a ki karján, lábain több vágást kapott, ruhája pedig össze-vissza volt vagdosva. A segítségükre jött *Pollák* is megsebesült. Az egyik cigány pedig a karján súlyos vágást kapott.

Csendes Jakabné, a ki férjét a földön látta, halálra rémülten a férjére borult és zokogott. A hadnagy még akkor sem szűnt meg vagdalkozni és *Csendes* Jakabné is jobb karján súlyosan megsebesítette.

Nagy nehezen sikerült csak *Holcz* hadnagyot megfékezni, a ki azután *Ujváry* Lajos segítségével hadnagy-társával a portás ügyessége folytán a szálló hátulso kapuján kimenekült.

Csendest alélt állapotából csak nagy sokára sikerült feléleszteni. Az első orvosi segélyt a szállóval szemben lakó dr. *Balász* Emil orvos nyújtotta, a ki a tátongó fejsebeket kimosta, majd bevarrta, mire hajnal felé lakására szállították *Csendest* súlyos seivel.

Az inzultált hölgyek.

Egy másik szemtanu így beszéli el az esetet: Mikor *Csendes*né és *Leyritz*né elhagyták a Rudolf trónörökös szálló udvari ebédlőjét, *Dolveth* és *Holcz* hadnagyok a keskeny folyosón elállták utjukat, egyikök megcsipkedte a hölgyeket. A hölgyek sikoltozására kisietett *Csendes* Jakab a folyosóra és figyelmeztette a tiszteket, hogy ezek tisztességes hölgyek és hagyják őket békén. Erre *Dolveth* hadnagy pofon ütötte *Csendest* e szavakkal:

— Takarodjék, szemtelen zsidó!

A másik tiszt, *Holcz* hadnagy kardot rántott és utána ugrott a terembe siető *Csendes*nek. *Brudermann* Adolf rögtön felugrott az asztal mellől, földre teperte *Holcz* hadnagyot és kicsavarta kezéből a kardot, átadta azt *Ujvárinak*, nak, *Witzeneitz* vendéglős sógorának. *Ujvári* erre visszaadta *Holcz*nak a kardot, mire *Holcz* hadnagy csodálatosképen nem *Brudermann*nak, hanem *Csendes* Jakabnak rontott és őt össze-viszsa kaszabolta, élesre fent kardjával.

Rendőri vizsgálat.

A rendőrséget mindjárt a kora reggeli órákban értesítették az esetről. *Malyáta* Agost rendőrkapitány még hétfőn, a délelőtti folyamán kihallgatta a tanukat és az ott volt társaságot. *Csendes* Jakab ruhája is corpus delictiként a rendőrséghez került. A ruha csupa cafat és foszlány.

Csendes Lipót, a súlyosan sérült testvéröccse, személyesen tett jelentést a brutális esetről, úgy a térparancsnokságnak, mint *Schweitzer* Lajos lovag hadtestparancsnoknak, aki ki látásba helyezte, hogy a legszigorubb vizsgálatot és megtorlást fogja elrendelni.

A városban egyébről sem beszélnek, mint *Csendes* Jakab esetéről, kinek állapota a délutáni órákban rosszabbra fordult.

A vízvezetési díjak

és a háztulajdonosok adója.

(Érdekes vita a közigazgatási-bizottságban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 8.

A csatorna-adó kivetéséről és behajtásáról szóló 1883. évi törvény nyilvánvalóan igazságtalanul sújtja több-adóval Arad polgárait. Erről a kérdéssel a város közigazgatási-bizottságának tegnapi ülésén érdekes vitakozás folyt egy felelősség követésében, melyet *Akay Antal* nyug. törvényszéki bíró élt a közigazgatási-bizottság, mint felelősségi fórum előtt.

A tárgy megértéséhez tudni kell, hogy a házbéradót és ennek alapján a csatornázási-adót a bruttó-házbérjövedelem alapján vetik ki. A bruttó-házbérjövedelem képezi a tényleges házbér, amit a háztulajdonos a lakóktól szed, azonkívül vízvezeték-használat, szeméthordás, világítás s egyéb ilyen címen a lakóktól szedett díjak. Ha például egy háztulajdonos egyik lakójától évente 600 koronát kap lakbér fejében, 20 koronát vízfogyasztásért és 5 koronát a szemét kihordásért, akkor a háztulajdonost nem 600 korona után (ami pedig egyedüli tisztajövedelem), hanem 625 korona, mint bruttó-jövedelem után róják meg házbér-, s ennek alapján csatorna-adóval.

Ebből tisztán látható, hogy ez a követelés igazságtalanul sújtja nemcsak a háztulajdonosokat, hanem az egész polgárságot. Aradon ugyanis az a gyakorlat, hogy a vízfogyasztási díjakat a háztulajdonos szedi be a lakóktól s teljes összegükben beszedésük után azokat a vízvezeték-társulatnak anélkül, hogy abból egy krajcár haszna is lenne. Legalább is nem szabad, hogy jövedelme legyen. Már most a háztulajdonosok és a lakók házbéradót és csatorna adót fizetnek olyan pénzösszeg után, amely adótárgy nem lehet, mert egyikükre sem képez jövedelmet. A lakónak kiadás ez, melyet a háztulajdonos-közvetítésével a vízvezetéknek fizet. Tehát a háztulajdonosnak sem jövedelem, mégis mind a ketten adót fizetnek utána, még pedig kétféleképpen.

Ez csak tiszta igazságtalanság. Ebbe nem akart belenyugodni a felelősség, kinek beadványával a közigazgatási-bizottság tegnapi ülésén foglalkozott.

Steinhardt Mór dr. feltétlenül helyet kívánt adni a felelősségnek, mert ez az adókivetés szerinte is méltánytalanul sújtja a polgárokat. Egész más az, ha a háztulajdonos vízhasználatát együtt egy kerek összegben szedi be a házbért, de ha kifejezetten vízhasználati díjat közvetít a háztulajdonos a lakók és a vízvezeték között, akkor rájuk nézve ez nem jövedelem s így meg nem adózható.

Löcs Rezső adóügyi tanácsos, az ügy előadója, bár maga is meg van győződve a fentiek valódiságáról, mégis a felelősség elutastását javasolja. Volt már ilyen esetre praecedens, s akkor a pénzügyigazgató megfélembeszte a közigazgatási bizottság határozatát. Ha a bizottságnak, most ennek a kérelemnek helyet ad, az összes házbér- és csatorna-adóval megróttak felelősségnél fogva a kivetés ellen s mindenütt le kell majd szállítani a két adót. De főképpen azért utasítandó el a felelősség, mert a törvényben világosan ki van mondva, hogy a házbér- és az ennek alapján kivetett csatorna-adó tárgya: a bruttó házbérjövedelem, mely a vízhasználati díjat magában foglalja.

Ottenberg Tivadar, a közigazgatási bizottság új tagja kéri, hogy a felelősségnek adjanak helyet. A mostani adókivetés igazságtalan és méltánytalan.

A bizottság *Institoris Kálmán* polgármes-

ter hozzászólása után a felelősségnek helyet adott s azt mondta ki, hogy a csatorna-adó nem vehető ki a háztulajdonosoknak vízfogyasztás címén fizetett díjra, csupán a tiszta házbérre.

Ez a határozat bár egyedül helyes, mégis ellenkezik a törvény rendelkezésével. Ezt a törvényt ugyanis akkor hozták, mikor még csak a fővárosban volt vízvezeték és csatorna. Budapesten pedig a háztulajdonosoknak tényleg lehet jövedelme a vízvezetési díjakból, hol a lakók *vízrajcáit* fizetnek. Nem az elfogyasztott víz árát, hanem a lakbér egy bizonyos százalékát fizetik. Egy budapesti kereskedő ezek szerint, ha péld. ötezer forint boltbért fizet, jöllehet kevesebb vizet fogyaszt, mégis több vízdíjat fizet, mint egy tizenkét tagból álló család, mely háromszor annyi vizet fogyaszt ugyan, de csak pl. háromszáz forint lakbért fizet.

A fővárosban lehet a háztulajdonosnak jövedelme a vízdíjból, de Aradon nem, a közigazgatási-bizottság ítélete tehát helyes.

De nem így a közigazgatási bíróság, a második felelősségi fórum. Eppen ma, a közigazgatási bizottság határozata után érkezett le a bíróságtól ennek határozata, melyet a Lőcsém-lítette analog-esetre hozott. Irtuk fentebb, hogy a közig. bizottság két év előtti hasonló határozatát a pénzügyigazgató megfélembeszte s a legfőbb közigazgatási bírói fórum most leérkezett határozatával úgy döntött, hogy a csatorna és házbéradó *igenis kivetendő* Aradon is a vízfogyasztási díjra egyedül azért, mert a törvény így rendel, ezt pedig megváltoztatni csak a törvényhozásnak áll hatalmában.

Az aradiak tehát csak úgy segíthetnek most már a bajon, ha minden házba annyi vizórát állítanak be, ahány lakás van s a lakók nem a háztulajdonosnak, hanem egyedül a vízvezetéknek fizetik a vízfogyasztásért járó díjat.

HIREK.

Tíz éves betörő leány.

— Az aradi rendőrség legfiatalabb foglya. —

Arad, április 8.

Ma délután egy siró-rívó csöppnyi kisleányt vezetett le *Böszörményi* fogdofelügyelő a rendőrség börtönébe. Egy tíz éves ökönyi teremtet, kinek, bár alig látszik ki a földből, mégis több bűn nyoma már a lelkét. Sokan, akik a városháza földszinti folyosóján járva, látták a keservesen sirdogáló kisleányt, sajnálkoztak rajta abban a hiszemben, hogy valami apátlan-anyátlan teremtetés lehet.

A fiatal bűnös azonban nem ilyen szánalmas körülmény folytán került a rendőrséghez. A kisleánynak vannak szülei, akik ugyilátszik nem tudják gyermeküket féken tartani s a rossz utra lépésről megóvni, mert nem első ízben került már a rendőrség elé.

Hirtl Aranka, így hívják a tíz éves bűnöst, ma délután 1 órakor betörést követett el egy *Andrássy-téri* üzletben s ezért gyűlt meg vele a rendőrség baja. Ha az ember e betörés történetét elolvassa, önkéntelenül elcsudálkozik azon: hogyan lehet egy tíz éves leányban annyi raffineria, amennyivel *Hirtl Aranka* a betörést elkövette.

Délben 12 óra után, mikor a főtéren legnagyobb a forgalom, lesbe állt özv. *Bauer Gyula*nak a minorita-palotában lévő üzlete elé. Adig ólálkodott a boltajtó előtt, míg az üzlettulajdonosné egy percre távozott az üzletből. Ezt az időt felhasználta *Hirtl Aranka*, bement a boltba, kinyitotta a pénztárfiókot s az ott talált pénzt, mintegy 22 koronát kilepte.

Mielőtt azonban az üzletből kimehetett

volna. vásárló jött. A kisleány, hogy a lopás ki ne derüljön, megkérdezte a jövevényt az eláruló asztal mögöl:

— Szolgálhatok valamivel?

— Szívárszipkát kérek.

A kis gonosztevő a fiatalember elé nyújtotta a szívárszipkás dobozt, abból két szipkát eladott, az árát zsebre vágta s a vásárló után maga is kifutott az üzlethelyiségből.

Az üzlettulajdonosnő látta a kisleányt távozni a boltból, de nem is gondolt arra, hogy ez milyen szándékkal járt bent. Mikor a lopást észrevette, gyanút fogott, de még akkor is inkább tudakozódás kedvéért utána sietett *Hirtl Arankának* s megkérdezte tőle, hogy ki járt az üzletben, míg ő kint tartózkodott.

A kis leány elpirult, akadozva próbált hazudni, a bűn azonban kiderült s *Hirtl Arankát* a rendőrséghez vitték. Itt már ismerték a fiatal bűnöst, többször követett már el ehhez hasonló módon betöréses lopást.

A tíz éves gyermeket természetesen nem lehet megbüntetni, *Grein Nándor* t. főkapitány szüleit idézte meg maga elé, hogy gyermekük bűnéért felelősségre vonja őket.

A Kossuth-szobor Arad közgyűlésén.

Lapunk vasárnapi számában ismertettük az aradi Kossuth-asztaltársaságnak *Barabás Béla* dr., *Mülek Lajos* dr., *Nagy Sándor* dr., *Müller Károly* és *Vizer Lajos* törvényhatósági-bizottsági tagok által aláírt azon beadványát, melyben a budapesti Kossuth-szobor felállítása érdekében országos mozgalom megindítására kéri Aradvárosát. Az előkészítő tanács-ülés ma délelőtt foglalkozott az asztaltársaság kérelmével s erre vonatkozólag azt határozta, hogy azt pártolólalag terjeszti be elfogadásra a közgyűléshez.

A város pénzei és a takarékpénztárak.

A városi pénzek elhelyezésének kérdésével a pénzügyi bizottság foglalkozott legutolsó ülésén. Ismertettük akkor az elhelyezés módozatait, a melyben a bizottság megállapodott. Ez a megállapodás tudvalevőleg az volt, hogy a pénzeket továbbra is négy régi pénztárnál helyezik el, a *Polgári Takarékpénztárnál* pedig, mely most ujjaalakul, meghagyják a városnak azt a száznegyvenezer koronáját, mely még a régi takarékpénztár betétje volt, azzal az előnyös módosítással azonban, hogy a pénzt mobilissá tették. A tanács hozzájárult a pénzügyi bizottság előterjesztéséhez, sőt abban is megállapodott, hogy a közgyűlésnek elfogadásra fogja ajánlani a pénztárnak új feltételeit, mely az általános kamatláb-leszállítás dacára a városi pénzek kamatját csak egynegyed százalékkal szállította le.

— A király az arzenálban. Bécsből táviratozzák: A király ma délelőtt megtekintette a hadi-muzeumot és a tüzérségi arzenál más épületeit. A királyt a muzeum védnöke, *Frigyes* főherceg és *Zropatschek* altábornagy, tüzérségi főfelügyelő fogadta. Két órai időzést követően ő felsége visszatért a Burgba.

— Vilmos császár Baranyában. Pécsről jelentik, hogy megbízható értesülés szerint Vilmos németcsászár szeptember elején három napra *Frigyes* főherceg béklyei birtokára jön, ahol a szenvedélyes vadászokat remek szarvasállomány várja. A császár, hír szerint, oda, vagy visszautaztatában királyunkat is meglátogatja Bécsben.

— József Ágost főherceg beteg. *József Ágost* főherceg és neje legközelebb hosszabb tartózkodásra Kis-Tapolcsányban mennek. A főhercegi pár gyermekei régebb idő óta tartózkodnak már ott *Zichy* udvarhölgy gondozása mellett. *József Ágost* főherceg ugyanis San-Remóban, ahol családjával üdült, kanyarót kapott s

ez kényszerítette őt, hogy gyermekeitől megváljék. A főherceg azonban már annyira felült betegségéből, hogy nevével együtt szintén kistapolcsányi birtokára utazhatik.

— **Az aradi pénzügyintézetek és a konverzió.** A *M. Sz.* írja: Értesülésünk szerint az összes budapesti bankok és némely nagyobb vidéki bank, továbbá a magyar kir. postatakarékpénztár részt vesz magyar oldalról a konverzió elintézésében. A pesti bankok közül az Általános Hitelbankon kívül a Kereskedelmi Bank, Pesti Hazai Első Takarékpénztár, a Leszámitolóbank és a Jelzálog-Hitelbank részesednek nagyobb mértékben. A vidéki takarékpénztárak közül felemlítjük a pozsonyi, debreceni, szegedi, aradi és nagy-szebeni vezető pénzügyintézeteket. Arról értesülünk továbbá, hogy a konverzió összegének mintegy 40 százalékát, tehát *négyszázmilliót* dolgoznak fel a hazai bankok.

— **Krüger fia — felesküldött.** Londonból távirják azt a szenzációs hirt, hogy Krüger Gáspár, Krüger elnök legidősebb fia, letette *Kitchener* kezeibe a *hűség esküt*. Kivüle Krüger családjából s legközelebbi rokonságából még *huszonnégyen* esküdtek fel az angoloknak.

— **Eljegyzés.** Arad társadalmának egyik előkelő, rokonszenves tagja, *Kosinsky* Viktor, a csálai és barackai állami szőlőtelepek igazgatója, a Ferenc József-rend lovagja, eljegyezte a bájos és finom műveltségű *Tiszi Kriszta* kisasszonyt, *Tiszi* Lajosnak, az *Arad és Vidéke* felelős szerkesztőjének leányát.

— **Beteg királyné.** A belga királyt ma Biarritzról sürgősen Brüsszelbe hívták neje betegágyához. A királyné állapota válságos.

— **Peticiók tárgyalása.** A *godólli* és a *desi* mandátumok ellen benyújtott peticiók tárgyalását ma folytatta a kuria. A tárgyalást, mely késő estig tartott, ma sem fejezték be; holnap folytatják.

— **A világiosi emlékmű.** Az aradi Nemzeti Szövetség Arad várostól erkölcsi támogatást kért azon kezdeményezéséhez, melylyel Világoson a legyverletétel helyét emlékkövel akarja megjelölni. A közgyűlést előkészítő tanácsülés a szövetség kérelmét pártolja s így terjeszti azt be hozzájárulás végett a holnap közgyűléshez.

— **A Polgári Takarékpénztár reaktiválása.** Az *Aradi Polgári Takarékpénztár* felszámoló bizottsága az intézet részvényeseit az általuk már említett *rendkívüli közgyűlésre* ma hívta össze, még pedig f. hó 20-án délelőtt fél 11 órára, a felsőbb kereskedelmi iskola emeleti nagytermébe. A közgyűlésen a felszámoló bizottság jelentést fog tenni az intézet vagyoni állásáról, azután *kimondják a felszámolás megszüntetését és az intézet aktív működésbe való helyezését.* Majd az ezzel kapcsolatos indítványt tárgyalják, megadják a felügyelő és felszámoló bizottságoknak a felmentvényt s végül társulati elnököt, kilenc igazgató-sági, öt felügyelő bizottsági, hatvan bírálati választmányi tagot választanak. A közgyűlési meghívót mai hirdetéseink közt egész terjedelmében megtalálják az érdeklődők.

— **A makói panama.** A Makó város közpénztáránál történt sikkasztás ügyében, melyről már ismételt megemlékeztünk, erélyesen folytatja a vizsgálatot a szegedi törvényszék vizsgálóbírája. Már az eddigi eredmény is botrányos dolgokat hozott napvilágra, így például azt, hogy a makói városházán *tíz éven át nem volt szabályszerű pénztárvizsgálat*, úgy hogy a város pénze teljesen ki volt szolgáltatva a sikkasztó pénztárnoknak.

— **Törvény az iszákosság ellen.** Londonból telegrafálják: Az alsóház második olvasásban

elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely újabb rendszabályokat foglal magában az iszákosság ellen, elrendeli az összes klubok nyilvántartását és különféle új rendelkezéseket foglal magában a részegítő italok eladásának megengedése tárgyában.

— **Kruitzinger felmentése.** Londonból táviratozzák: A reggeli lapok örömmel fogadják *Kruitzinger* fölmentését és örömeiket fejezik ki azon, hogy mocsoktalanak bizonyult a legvittebb ellenségek egyikének a híre, a kinek bátorsága és ügyessége oly nagy bámulatot keltett.

— **A vigéctörvény kijátszása.** A megrendelések gyűjtéséről alkotott törvényt a minap furfangosan akarta kijátszani egy utazó. Az eset Szegeden történt. *Spitz* Samu a budapesti a Hamburger s Birkholz a könyv nyomdai és vonalzó intézet ügynöke Szegeden vakmerően gyűjtögette a megrendeléseket, míg nem egy detektív észrevette és bevitte a kihágási bíró elé. Az ügynök jóhiszeműséggel védekezett s hivatkozott arra, hogy Temesvárott már elítélték hasonló kihágásért, de a belügyminiszter felmentette. Föl is mutatta a miniszter végzését, mely a törvény 3-ik szakzával indokol. Ez a szakasz így szól:

„A megrendelések gyűjtése a kereskedő vagy gyáros lakhelyén kívül csak oly iparosoknál vagy kereskedőknél lévén megengedve, kik üzletkörükben az illető áru eladásával, vagy felhasználásával foglalkoznak; ezen áruk alatt nemcsak olyanok értendők, melyek eredeti feldolgozott állapotban az üzlet tulajdonképeni tárgyai, hanem oly áruk is, melyek az illető üzletben mint *segédeszközök*, irodai, bolti vagy raktári berendezések szerepelnek.”

Spitz tehát öntudatosan magyarázta félre a rendelet intencióit. Mert e szerint akár el lehetne dobni az egész törvényt, hiszen ki lehet sütni, hogy a csizmadiának segédeszköze a névjegy, a fűszeresnek a számla, a ruhakereskedőnek a levélpapír. A kihágási bíróság azonban nem fogadta el ezeket a kifogásokat és még a miniszteri ítélet sem lehetett döntő arra nézve, hogy *Spitz* Samut el ne ítélje *kétnapi elzárásra és 50 korona pénzbüntetésre.*

— **A vármegyei pénztárak államosítása.** A vármegyei pénztárakra nézve ült az utolsó óra. A belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg már megtette a végső intézkedéseket, amelyek a megszüntetésre vonatkoznak. A pénzügyminiszter körrendeletet intézett az összes vármegyékhez, melyben arról értesíti őket, hogy a beolvasztás 1903-ig feltétlenül megtörténik s így ekkorra az összes állások megszűnnek. A pénztár helyiségei a körülményekhez képest vagy a vármegyénél, vagy a pénzügyigazgatóságnál lesznek. Erre nézve tárgyalást rendel a miniszter s egyszersmind felhívja őket, hogy annak eredményéről jelentést tegyenek.

— **Egy bravuros kapitány halála.** *Nagyváradról* táviratozzák, hogy ott *Baldenstein-Kempf* Róbert, a 36-ik gyalogezred kapitánya ma 37 éves korában elhunyt. *Baldenstein* híres katona volt és mesés bravurjairól ismeretes. Egy ízben az ezred vezérőrnagya a tiszti kaszinó előtt állván, várt valakire, a kitől tüzet kérhessen. A kapitány a kaszinó erkélyén cigarettázott, a mikor meglátta a tüzre váró őrnagyot. *Leugrott az első emeleti erkélyről az utcára* s úgy kinnált tüzet felebbvalójának. Fogadásból megtette azt, hogy *Nagyváradról Komádi* községbe gyalog előbb odaért, mint a vele egyszerre elindult vonat. Ugyancsak *Nagyváradról* elfutott *Debrecenig három és fél óra alatt.* Legutolsó bravurja az volt, hogy *leugrott egy épület első emeleti ablakából* s ekkor mind a két lábát eltörte. Több hónapig kórházban feküdt s mikor felépült, áthelyezték *Bosznába.* Nem régen tért innen vissza s azóta nem távozott *Nagyváradról*, hol ma reggel meghalt.

— **Építő munkások sztrájkja.** *Hód-Mező-Vásárhelyen* ma 600 építőmunkás kimondta a sztrájkot és a munkát megszüntette, kijelent-

vén, hogy addig meg nem kezdik azt, míg feltételeiket a munkaadók nem teljesítik.

— **A keldulók városa.** A rendőrség annyi tiltott adomány-gyűjtőt fog el *Aradon*, hogy maholnap ez az elnevezés fogja megilletni a mi városunkat. Ma délután négy pajeszes zsidó suhancot tartóztatott le a rendőrség, valamennyi 12—14 éves ortodox fiú, kik üzletről-üzletre jártak könyöradományokat gyűjteni. Mikor *Berecz* Ferenc alkapitány elé állították őket, avval védekeztek, hogy *hitüket terjeszteni* jöttek *Aradra.* Az alkapitány azonban mintegy nyolc-tíz forintnyi aprópénzt, csupa két-fillérest talált zsebükben, s ezek eredetére nem tudtak felvilágosítást adni. Eleinte azt mondták, hogy a kincseket már a tanításért kapták s hogy „több” pénzüik legyen, felváltották krajcárookra, később azonban bevallották, hogy könyöradományok útján szerezték. A négy suhancot, névszerint: *Goddiner* Lajos, *Einholtz* Szimhe, *Fischer* Ábrahám és *Goddinek* Salamont a rendőrség hazatoloncoltatta *Hajdu-Nánásra.*

— **Nagy robbanás egy bankban.** Brüsszelből táviratozzák: Tegnap este 10 órakor a *Berlaumont*-utcában a nemzeti bank házában nagy robbanás történt. Nagyobb kárt a robbanás nem okozott és senki sem sebesült meg. A robbanás valószínűleg bűnös kéz műve. A nemzeti bankban történt robbanás az irodákhoz való bejárat mellett, a portás lakásának tetején történt. Azt hiszik, hogy a tettesek pokolgépet dobtak a háztetőre. Úgy látszik azonban, hogy a pokolgép nem dinamittal volt töltve, mert az arra menők erős puskaporszagot éreztek. A robbanás erősen megrongálta a portás házszobájának tetejét. A portás éppen ágyban feküdt, mikor a robbanás történt. A mellékhelyiségben nagyobb mésszdarabok estek le a falról. Több erős üvegtábla összetört. A rendőrségre nagy faszilánkokat és cinkdarabokat hoztak. A pokolgépet még nem találták meg. A robbanó anyag mivoltával sincsenek még tisztában a hatóságok. A vizsgálat nagyon behatárolt folyik, de egyelőre nem akadtak olyan nyomra, mely a tettesek kiderítésére vezethetne.

— **Két körözött elfogatása Aradon.** Az aradi rendőrség ma újból elfogott *Aradon* két országosan körözött alakot. Az egyik *Jári* Vilmos 24 éves *pozsonyi* hentes, kit az ottani törvényszék hatóság ellen elkövetett erőszak miatt *már 1898 óta* köröz. *Jári* tegnap *Aradra* jött s az iparos-szállóban vett magának lakást. A rendőrség detektívjei ma reggel letartóztatták s átkísérték az ügyészséghez. — A másik letartóztatott: *Várad* Lajos 32 éves *debreceni* bakancsos, ki lopás miatt áll február óta körözés alatt. Ez is az iparos-szállóba ment, így vett tudomást az aradi rendőrség róla. Persze ezt is letartóztatták s átadták az ügyészségnek, meg a debreceni törvényszékhez fogja kísértetni a tolvajt. Az aradi rendőrségnek a *bejelentő-hivatal* teszi ezeket a jó szolgálatokat. Az itt rakásra elfogott körözött alakok végigjárták már az ország összes nagyobb városait s sehol nem tudják elfogni őket, az aradi rendőrség pedig a bejelentő-hivatal segítségével könnyűszerrel fogdossa el őket.

— **Egy községi irnok sikkasztása.** Midőn a múlt évben a belügyminiszter azt a híres leiratát küldte a *Torontál*-vármegye közönségének, abban a miniszter *Bolgártelep* és *Keglevichháza* községek előjárósága és a kegyevics házi körjegyzői ellen is elrendelte a fegyelmi vizsgálatot, mert a nevezett községek 1899. óta nem terjesztették fel a költségvetéseiket és zárszámadásaikat jóváhagyás végett. Ez ügyben a vizsgálat a múlt héten tartott meg s kiderült, hogy a költségvetéseket azért nem terjesztette fel a jegyző, mert időközben *Fröhlich*, volt községi irnok 35 rendbeli sikkasztást követett el és így a számadásokat nem lehetett pontosan megállapítani. Az előjáróságok ellen ennél fogva a vizsgálat egyáltalában nem is tartatott meg, mivel az egész ügyben csak a jegyző követett el némi kisebb szabálytalanságot. Határozat ez ügyben még nem hozatott.

— **Mazafias románok.** Temes-Remetén történt, hogy az elmúlt napok valamelyikén *Serbán* Péter a nagykorcsmában tele torokkal szidta a magyarokat. A korcsmában jelen volt többi románok felháborodtak Serbán szavain és véresre verték saját híveket, akit most korházban ápolnak.

— **A szegedi orfeumok.** Szegeden a város jogügyi bizottságának kezdeményezésére új szabályrendeleti intézkedéseket tettek az orfeumokra nézve. Kimondták ugyanis, hogy orfeumnak, zengeráknak egy nyári évadban csak *nyolc napi időre* szabad játszási engedély adni.

— **Megőrült bombamerénylő.** Szabadkáról írják: *Rutka*, Máté kertész házába bombát dobta be, mely szerencsére nem robbant föl. A rendőrség a legszigorúbb nyomozást indította meg és sikerült is neki a merénylőt *Kégl* Zsigmond személyében letartóztatni. Kégl szomszédja volt Rutkaynak, vele több pöre volt a bombával akarta megbosszulni magát Rutkay. Kégl ezért tartóztatták le, mert nála találták meg a bomba részeit. A letartóztatott mindent tagadott. Kégl vasuti altsízt volt s itt is feltűnt ekszcentrikus magaviseletével. Az éjjel a börtönben kitört rajta az örülés. Értelem nélküli mondatokat, összefüggés nélküli szavakat kiabált, dühöngött, fejét a falba verte, úgy, hogy alig lehetett megfékezni. A dühöngőt kiszállították a közpórház elmebeteg osztályába.

— **Magyar név.** Kiskoru *Oblath* Albert, Ferenc és István aradi illetőségű ugyanottani lakosok családi nevének „Orbán”-ra és *Nyegrai* István nagybecskői illetőségű borosjenői lakos családi nevének „Rónai”-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Gondos anyák figyelmébe.** Midőn gyermekeinknek cipőt veszünk, arra kell ügyelni, hogy a cipőnek természetes formája legyen. Mert ha erre nem ügyelünk, akkor olyan gondatlanságot követünk el, amelynek később igen súlyos és helyre nem hozható következményei lehetnek. Azon gyermekcipők, melyek *Porter Vilmos Nagy-Aruháza*ban, a Szabadságtéren kaphatók, az egészségnek következők szerint készítettnek és emellett formájuk páratlanul elegáns. Olyan kisgyermek részére, akiket még karon hordoznak, *Porter Vilmos Nagy-Aruháza*ban a legpuhább bőrből készült és nem kemény talpu cipőcskek kaphatók. Nagyobb gyermekek részére a cipők felette tartósak, úgy, hogy már ezen a réven is nagy a megtakarítás, eltekintve attól, hogy *Porter Vilmos Nagy-Aruháza*ban az árak rendkívül jutányosak és, hogy minden bevásárlás után a vevő fényképet is kap, mely őt egy életnagyságú ingyen fényképre is jogosítja.

— **Ujítás!** *Honisch L. István* cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti akadémiai tag műtermében Szabadság-tér 16. (Dománypalota.) Telefon 858., minden vasár és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigorúan be lesz tartva. A m. é. közönség szíves figyelmét felhívjuk ezen ujításra.

— **T. üzletfeleink szíves tudomására** hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Szerelmi dráma.

(Csalódás miatt a halálba.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 8.

Budapesten a Szerecsen-utca 31. szám alatti Mignon-szállodában tegnap este szobát bérelt egy ismeretlen fiatal ember. A bejelentőlapra azt írta: *Wiener* Leo papírkereskedő. A fiatal ember csakhamar bezárkózott a szobájába, a honnan jó ideig mi nesz sem hallatszott.

Tizenegy óra felé a szállóban lövés dördült el. A személyzet megijedve kutatására indult a lövés eredetének s mikor felfeszítették *Wiener* Leo szobájának ajtaját, a fiatal ember éppen autósót sóhajtott. Az ágyon feküdt teljesen le-

vetkőzve, mellének golyó ütötte sebéből hosszú sávokban folyt el pirosító vére. Balkezeiben görcsösen szorította a halált hozó revolvert, amelyből egy töltény hiányzott. Az asztalon egy levél feküdt, a melyet az életunt ifju apjának írt, a ki papírkereskedő a Lipótvárosban.

Az öngyilkosság okáról különféle hírek keringenek. Hozzá tartozói azt hiszik, hogy a még csak 23 éves ifju azért ment a halálba, mert szüleinek üzlete az utóbbi időben annyira meg-ingott, hogy apja az utóbbi napokban kénytelen volt a hitelezőknek bejelenteni, hogy fizetése képtelenné lett.

A fiatal ember barátai ellenben szerelmi csalódásban keresik az öngyilkosság okát. Nehány hónappal ezelőtt a főváros éjjeli világában új csillag tűnt fel. Egy bogárszemű, fekete kis leány volt a jövevény, a ki Boroszlóból szökött Budapestre. A leányka egy ideig mint nevelőnő kereste kenyerét, de hirtelen elveszítette állását s lelketlen lélekkufárok kezébe került. Nem sokkal később már mindennapos alakja lett az éjjeli kávéházaknak és mulatóhelyeknek, a hol a kis Lolát nagyon felkarolták.

Valamelyik kávéház szeparéjában látta meg Lolát *Wiener* Leo. Hamar megbarátkoztak s azután hetekig alig is váltak el egymástól. A leány az utóbbi időben elfordult a fiatal szerelmeztől s bármiképpen hívogatta is az ifju a leányt, ez csak nem törődött vele. A szerelmében csalódott fiatal embert a dolgok ez a fordulata nagyon leverte. Napok óta szótlanul, komoran elüldögélt azokban a kávéházakban, ahol a leánynyal azelőtt együtt ivogatott. Tegnap este is kereste még, de nem találta. Tíz óra felé tért be a szállodába s egy órával később már halott volt.

Tetemet a rendőrség kivitette az üllői-uti morgueba.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, április 8.

Ma nem volt csapadékunk, talán el is marad előnyünk és beáll a kellemes, áldásos tavaszi, enyhe idő, mely veteményeink vegetációját szabályozza.

Csekély behozatal, mely mintegy 300 métermázsza búzára és 600 métermázsza tengerire becsülhető.

Vételkedv silány, kínálat gyenge, gazdáink jobb árakat remélnek elérni, ám a vetések jól állása nem aránylik még jobb árakhoz.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I ső minőségű 8.30—8.40.
Buza közép minőségű 8.20—8.30.
Tengeri 4.60—4.65.
Rozs névleges jegyzés 6.10—6.30.
Arpa névleges jegyzés 5.20—5.40.
Zab névleges jegyzés 6.30—6.50.
Az irányzat változatlan.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 8.

Délitőzsde. Buzakínálat kielégítő, a vételkedv mérsékelt. Lanyha irányzat mellett 21.000 métermázsza került forgalomba, 5 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonaművek közül rozs 5 fillérrel olcsóbb, a többi bányadt. Időjárás szép.

Zárlat 12 órakor:

Buza áprilisra . . . . . 9.06—9.07
Buza májusra . . . . . 9.04—9.05
Buza októberre . . . . . 8.—8.01
Rozs áprilisra . . . . . 7.16—7.18
Rozs májusra . . . . .
Rozs októberre . . . . . 6.56—6.57
Zab áprilisra . . . . . 7.12—7.13
Zab májusra . . . . .
Zab októberre . . . . . 5.86—5.87
Tengeri májusra . . . . . 4.85—4.86
Tengeri júliusra . . . . . 5.—5.01
Repce augusztusra . . . . . 11.30—11.90

Zárlat 5 órakor:

Buza áprilisra . . . . . 9.07—9.08
Buza májusra . . . . . 9.04—9.05
Buza októberre . . . . . 8.—8.01
Rozs áprilisra . . . . .
Rozs májusra . . . . .
Rozs októberre . . . . . 6.58—6.60
Zab áprilisra . . . . .
Zab májusra . . . . .
Zab októberre . . . . . 5.87—5.88
Tengeri májusra . . . . . 4.87—4.88
Tengeri júliusra . . . . .
Repce augusztusra . . . . . 11.80—11.90

Zárlat 5 órakor:

korona

Oszták hitelrészvény 673.50
Magyar hitelrészvény . . . . . 698.—
Leszámitolóbank részvény . . . . . 443.—
Rima-Murányi vasúti részvény . . . . . 505.—
Oszták-magyar államvasúti részvény 663.50
Közuti vasút 643.50
Városi villamos vasút részvény . . . . . 315.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 8. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 98—99 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 106—7 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 102—4 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 100—2 fillérig.

Sertéselészám. Április 5. napján volt készlet 38.188 darab, április 6. napján főlhajtattott 514 darab, április 6. napján eiszállított 1233. darab, április 7. napján maradt készlet 37.469 darab. Üzlet: Változatlan.

— **Fizetése képtelenségek.** A bécsi hitelezői véd-egyesület a következő fizetése képtelenségeket közli: *Grosz* Izidor *Budapest*, — *Györes* M. *Marton Szeged*, — *Kopstein* Lipótné *Sopron*, — *Vajda* Dezső *Maros-Vásárhely*, — *Szmetana* Simon *Mosóc*, — *Katz* Izrael *Máramaros-Sziget*, — *Thurn* Lipót *Nagy-Kanizsa*.

!!Végre valahára!!

egy 16

FOG-PASTA,

mely a fogak ápolása körül támasztott minden igényeket a legnagyobb mérvben kielégít.

Igy kiáltottak föl mindazok, kik a legujabban forgalomba hozott

DENTOLIN

fogpasztánkat megkísérlették.

Egy téglya ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

5% a magyar tanítónők „Otthona” javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: *Catulle Mendès*.

[16]

(Folytatás.)

Lépteket hallott a téren. Az a gondolat, hogy törbe jutott, megrémítette; sajnálta, hogy nem hagyta kétszáz francját a fogadóban. Nyugtalanul tekintett maga körül. Itt is, ott is alakok mozogtak, melyeket előbb nem vett észre elkáprázott szemével, mit az alakok fénye okozott; emberi alakok, számosan, szétszórva mint ha a város minden része felől jöttek volna, egy cél felé törekedve. Ezek által az éjjeli látogatók által leírt vonalak hasonlítottak a kiterjesztett legyezők ágaihoz, melyek mind egy középpontban találkoznak össze, mely középpont most la Frascuella viskója volt, melynek ablakai folytonosan lángokban állni látszóttak. — „Mille lions!” mondá Brascasson elámulva. Egyébiránt ezek az alakok, mintegy kölcsönös megegyezés folytán nem látszóttak egymást észrevenni, hanem ki-ki elszigetelten

haladt utján, minden szó, minden jelváltás nélkül. Brascasson a nagy csendben csakis a fű által eltompított léptek zaját, vagy az elfojtott sóhajokat, lihegéseket hallotta, noha a látogatók mind lassan, óvatosan, meghajtott testtel közeledtek.

— „Hm, hm!” mondogatá Brascasson, midőn jobban hozzászokva szeméi a sötétbe, egy baloldali sompolygóalakban a főtéri borbélyt, jobb oldalán pedig Don Josét vélte felismerni. Ugyanabban a pillanatban lökdösés, zaj, láma keletkezett a közeledők között.

Mint a hó és arany, úgy tündöklött la Frascuella az egyik ablakban.

A legnagyobb zavarban rohantak mindnyájan a házikó felé, ruháik lebebnése a sötétben hasonlóná tette őket az éjjeli pilléhez, melyeket ugyanaz a tűz csábit, bűvöl el és éget meg.

De Brascasson legelső valamennyi között. Meglátta és felsimerte:

— Jer! Te! monda.

Az ablak becsukódott, az ajtó felnyitott és ő berohant a házba.

Mintha megvakult volna.

A hirtelen átmenet a sötétből, a hűs légről, ebbe a fénybe, illatba, tikkasztó hőségbe és ríktó színek közé, a látvány, hogy egyszerre csodálatos virágok, madár tollak, csupa arany és bíbor között találja magát, olyan zavarba hozták, mintha e tollak és virágok la Frascuella ledobott ruhái lettek volna, ki kacagva, félig mez nélkül állott előtte.

Csakhamar magához tért és jobban megtudta különböztetni a tárgyakat. Szűk szobában volt, melynek szőnyegzete a falakon, a padozaton, minden izlés és cél nélkül, skarlát, zöld, kék satin rongyokból volt összetéve, hogy mennél ríktóbb legyen. Egyik szegletében virágok, mindenütt csillogó haszontalanságok, az asztalon gyertyák, a plafondon csillár, melynek fényét a sok selyem, arany tükrözte vissza minden rend, összhangzás nélkül és a bizarr chaos közepette a hófehér, testes la Frascuella ragyogott legjobban a feldőlő tükrök dacára, részegítően és talán részegen; mert mozdulataiban ingadozott és az üveg nem messze állt tőle a szekrényen, melyhez odatámaszkodott — la Frascuella, aki valódi szépségével pótolta mindazt a hiányt, melyet a diszletek, színek, illatok, és a hőség ebben a furcsa fényűzésben hátrahagytak.

Szokott kacajával szólalt meg:

— Jaj, milyen csuf vagy. Hanem azt mondják, hogy a franciák nagyon mulattatók. Nemde, te nevetni fogsz engem?

S epedőn, átengedéssel körülfogta karjaival a kis ember nyakát.

Brascasson telve nyugtalankodással, csaknem a félelemig felcsigázva, szabadulni törekedett a forró és mámorító öleléstől, hebegve monda:

— Oh, előbb szeretném tudni, kinél vagyok? mert nem merte tegezni bámulatos szépsége miatt.

Folyton nevetve, de gögősen, hevesen válaszolt:

— Ki vagyok én? Az, akit mindenki kíván s ki odaadja magát. Mit akarsz tőlből, akartál, — tied vagyok. Nem ragyogok-e, mint a csillag és nem vagyok-e felséges, mint a virág? Csak hogy a csillagok nagyon magasan vannak és a virágok megvárják, míg leszakítják őket. En olyan csillag és lilium vagyok, aki felajánlja magát! Részegülj meg a tüztől s illattól. Mibajod van? Gyáva vagy talán? Vagy félsz a szédtől kéjtől? Ah! tudom már, tele beszélték a fejedet a városban, azt mondták: „Vigyázz, ez egy szörnyeteg!” Gyávák és ostobák! Mért gyűlölnék engem azért, mert én szeretem őket! A nők sirnak, a menyasszonyok kétségbeesnek; mit tehetek én róla? Az-e az én rendeltetésem, hogy őrizsem a házaspárok csendes álmait és gyermekes légyottok ártatlanságát? Az én sorsom az, hogy felforgassam mások boldogságát. Mért nem vigyáznak magukra? én nem ügylhetek rájuk! Ha férfiak között megyek el, ki gyúlnak szemek, ajkaiak remegnek, sóhajtoznak, turbékolnak, mint a gerlicék, mert senki sem szebb nálamnál.

Nagyon természetes tehát, hogy a zivatar megrázza a nádat és hogy a tűzvész elhamvasztja az épületeket. Azt mondják, rosszat okozok, legyen! Sokan meghaltak, kétségbeesetek, mert azt mondtam nekik: „Nem akarlak többé!” Vagy összetörték, mert azt mondtam: „Akarlak még!” Miért szerettek, amazok tovább is és miért nem tudtak ezek, többé szeretni?

En nem vagyok felelős ezeknek, vagy azoknak az ostobaságáért.

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

Április 9. Szerda. Róm. kath. naptár: Dömötör. — Protestáns naptár: Dömötör. — Görög-keleti naptár (március 27.): Matróna. — A nap kél 5 óra 8 perckor, nyugszik 6 óra 23 perckor. — A hold kél 5 óra 29 perckor, nyugszik 7 óra 48 perckor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Széles, hűvös, sok helyütt csapadék.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

NYILTÉR.*

1098—1901. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság 1701. V. 161/6 számú végzése által Fenyves Armin és Péter cég jelentkezésére és több végrehajtató javára Kohn Jakab és Kohn Laura aradi lakosok ellen 130 korona 62 fillér tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag le- és felülfoglalt és 821 kor. 60 fillérre becsült butorok, festékek és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Szabadság-tér 12 sz. a leendő eszközzésére 1902. évi április hó 9-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1902. évi március hó 26. napján.

Györffy Arnold,

bíróági végrehajtó.

lakik: Vörösmarthy-utca 3. a.

Meghívó.

Az „Aradi Polgári Takarékpénztár részvénytársaság felszámolás alatt”

1902. évi április hó 20. napján délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor Aradon,

a kereskedelmi akadémia I. emeleti nagytermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy részvényeiket az alapszabályok 19. §-a értelmében 1902. április 17-ig bezárólag az intézet pénztáránál téteményezzék le.

Tárgysorozat:

1. Elnöki intézkedés a jegyzőkönyv vezetése s annak hitelesítése tárgyában.
2. A felszámoló-bizottság jelentése.
3. Az 1901. évi október hó 27-én megtartott közgyűlés által küldött bizottságnak s a melléje rendelt jogtanácsosnak jelentése az intézet vagyon állásáról és ezzel kapcsolatosan határozathozatal a jelentésben foglalt:
  - a) a felszámolás megszüntetésére és az intézet aktív működésbe helyezésére,
  - b) az érték devalvációk címén eszközzendő leírásokra és egy leírási tartalékalap képzésére,
  - c) az alaptőke leszállítására és annak új részvények által való újabb felemelésére.
  - d) a volt igazgatósággal és a volt felügyelő bizottsággal létesített megállapodások jóváhagyására és részükre a felmentvény megadására irányuló indítványok tárgyában.
4. A felszámoló és felügyelő-bizottságok részére a felmentvény megadása.
5. Az alapszabályok 4. 5. 22. 24. 28. 30. 31. 32. 42. 49. 61 és 149. §§-ainak módosítása.
6. A társulati elnök, az igazgatóság 9 és a felügyelőbizottság 5 tagjának megválasztása.
7. A bírálati választmány 60 tagjának megválasztása.

Arad, 1902. április hó 7-én.

A felszámoló bizottság.

HALLATLAN

olcsó árban kapható

egy teljes férfi-öltönyre

való ruhaszövet bármely színben, a tavaszi és nyári idényre 3 méter

2 forint 75 krért.

A vállalat készpénzfizetés mellett összevásárolja a posztógyárosoktól a visszamaradt árukat és így ily hallatlan olcsó árban bocsátja eladásra. Nincs tehát semmi félrevezetés benne, hogy ily mesés olcsó árban kaphatók e ruhaszövetek, melyeknek minden darabja válogatott minőségű, divatos mintájú és megéri a vételár kétszeresét.

Megrendeléseket csak utánvétel mellett eszközölünk.

A nagy forgalom miatt és tekintetbe véve a rendkívül olcsó árat, mintákat nem küldünk.

Videki megrendeléseknél a szín megjelölése elegendő.

1974

Központi ruhaszövet kiviteli vállalat.

Budapest V. Ferencz-József tér.

Egy,
 esetleg két
 utczai szoba
 és inasszobából álló
 garcon
 lakást
 keresek
 a hnszárlaktanya
 közelében.

Czím a kiadóhivatalban.

Seabury & Johnson-féle

Benson-Tapasza

a leghatásosabb szer

Köszvény, csúz, derékfájás.

csípőfájás, hátbaj,

mellbaj, köhögés.

minden meghűlés ellen.

Óvakodjunk csekélyebb értékű utánpótlásoktól!

Louis Ritz & Co., Hamburg.

Aradon kapható: Földes Kelemen, Hajós
Árpád gyógyszer-tára az „Isteni Gondviselés”-hez és Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Szabadság-tér.

1804

Alapfalak elszigetelése, nedves lakások szárazzá tétele.

Értesítés!

Az évek óta folytatott aszfalt és cement munkák teljesítését előnyös fizetési feltételek és a legjutányosabb árak mellett eszközölöm.

SZIRMAL ANTAL

építési vállalkozó.

506

Iroda: Zrinyi-utca 4c. — Telefon szám 368.

Pincézék és magtárak aszfalttal való burkolása.

Aszfalt- és beton-építkezés.

Aszfalt járdák, kapu bejáratok

Globus-tisztító kivonat

1995

jobban tisztít, mint bármely tisztítószer.**Mairovitz Emil**

márvány gyára és mészipar telepe

Borossebesen.

Van szerencsém a t. közönség és építész urak figyelmét felhívni ötven különböző színű menyházai márványból készült műtárgyaimra és mészipar telepemre. Elfogadok a legmodernebb kivitelű oszlopocsarnokok, lépcsőházak, bárminemű disz-oszlopok készítését, eredeti rajzok szerint, a legjutányosabb árak mellett. 522

Nagy sirkőraktár

olcsóbb mint bárhol;
 felírás, felállítás saját árban.

Telefon szám 483.

T. cz.

Van szerencsém nagyrabecsült rendelőknek szíves tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Toköl-téri Kishalmi-féle gőzfürdő mellett

folytatom.

Főtörökvésem oda irányul, hogy nagyrabecsült rendelőkmet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen
a villamfényfürdőket. 400

idegesség ellen hidegvíz-gyógymódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,
Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek. Telefon 270.

1320—1902. kig. szám.

Uj-Arad község előjáróságától.

Árlejtési hirdetmény.

Uj-Arad község előjárósága a község 1902 évi tűzifa szükségleteinek szállítása céljából árlejtést hirdet, melynek határnapjául 1902. évi április hó 19-ének délelőtti 10 óráját tűzi ki.

Árlejtési feltételek:

1. Az árlejtés kizárólag írásbeli.
2. Szállítandó 456 köbméter kétéves, egészséges, száraz, kemény hasáb cserfa.
3. Szállítási hely: Zsigmondháza, Marosrakpart.
4. A szállítandó fa 210 cm. magasságban vállalkozó által rakandó fel, fent kijelölt helyen.
5. Szállítási határidő legkésőbb 1902. évi május hó 10-ig.
6. A községi előjáróság fenntartja magának, hogy bármely ajánlatot — tekintet nélkül az ajánlati összegre — fogadhatson el.

Felhivatnak versenyezni szándékozók, hogy egy koronás bélyeggel és 200 korona bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat legkésőbb 1902. évi április hó 19-ének délelőtti 10 órájáig Uj-Arad község előjáróságánál annyiival is inkább adják be, mert a később érkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Uj-Aradon, 1902. évi április hó 5-én.

A községi előjáróság:

675

Fehér Ferencz.

jegyző.

Dengl Antal.

bíró.

Apró hirdetések.

Minden hirdetés beiktatása leg-
alább egy keretbe kerül és 20 szó-
t tartalmaz, minden keretből azó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ár-
számaikat a kiadóhivatal ad; leve-
lbeni kérdésekhez a válasza való ba-
rlyeg mellékiandó. Telefon 402-403-404.
nem ad a kiadóhivatal.

Telephon 436.

Vasgerenda, székertengely, ráfvas,
aczelcsakányok, metsző-olló, kertész-
fürés, oltókések és egyéb áruczik-
ek jó minőségben és olcsó árban
kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésében 1561

Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Ha
ujkerékpárt akar venni.
vagy

kerékpárját

javitani óhajtja, forduljon

Kalmár József

muszerészhez. 589

Arad, Salacz-utca 2.

Székudvaron,

egy jóforgalmu helyen álló

háza,

melyben

vegyeskereskedés és korlátlan
italmérés

üzetük, 971 □-öl területű jól
termő oltvány szőlővel beültet-
tett telekkel, 7200 koronaért
kedvező fizetési feltételek mel-
lett, más vállalkozás miatt

eladó.

Értekezhetni Matkovcsik Mi-
hálnál a község házában. 680

TELEFON 438.

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA,

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüstitárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvételnek, vagy be-
cseréltetnek.

Üzlet áthelyezés!

Müller J. és Fia

mű-festő és ruha vegytisztító intézetét

Asztalos Sándor-utca 2—3. és Forray-utca 4. szám

alá helyezte át.

Az eddig **Andrássy-tér 20. szám**
alatt átadott ruhák mai naptól fogva

Asztalos Sándor-utca 2—3. sz. alatti

fő üzletünkben

681

vehetők át.

Kiváló tisztelettel

MÜLLER J. és FIA.

A haj eredeti színét

visszanyerjük a **Hajós-féle**

Hajregenerator

hasznalata által. Rövid idő alatt visszaadja az ősz hajnak eredeti szí-
nét, ifjúkori szépségét és ennek visszatérése után az elért eredmény
állandóan megmarad. A fehéreműt és fejbőrt nem piszkítja.

Egy üveg ára 60 krajczár.

Hófehér fogakat egyedül a Hajós-féle

Venus Antiseptikus fogpép

hasznalata által nyerhetünk, egy tégely ára 60 krajczár. (Az üres fogpép-
tégely 10 kr.-ba visszavásároltatik.)

Valódi angol celluloidba foglalt

Antiseptikus fogkefe

2 évi jótállással ára 90 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

József főherczeg-ut 10. sz.

I. emeletén

4 teljes jókarban lévő, rövid
ideig használt

villam-esillár

olcsón eladó.

Bővebbet ugyanottan. 648

606—1902. alk.

Hirdetmény.

Egy darab 1—1½ éves pej
paripa. csillagos e. b., lapocz-
káján A—80. jegyű csikó bi-
tangásban felfogatott, s ha
jogos tulajdonosa nem jelent-
kezik, folyó évi április hó 29-én
d. e. 9 órakor nyilvános árve-
résen el fog adatni.

Arad-Gája, 1902. évi április
hó 6-án.

Madarász,

683

alkapitány.

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely
az elvesztett erőt újra meghozza.
Próbacsomagot s egy száz oldalas köny-
vet postán, jól becsomagolva, ingyen
kapják mindazok, a kik érte irnak.
Ez a legamulatraméltóbb csoda-orvos-
ság, mely megmentett ezeket, a kik
fiatalkori kihágások folytán nemi ba-
jokban, szifiliszben, valamint elveszi-
tett férfierőben szenvednek. Ez okból
elhatározta az intézet, hogy egy in-
gyen csomag orvosságot magyarázó
könyvvel együtt mindenkinek ingyen
küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj
otthon gyógyítható, s mindazok, a kik
a fiatalkori kihágásokból származó ne-
mi bajokban, szellemi elgyöngülésben,
vagy krónikus bajokban szenvednek,
otthon gyógyíthatják magukat. Ez a
gyógyszer közvetlenül azokra a szer-
vekre hat, a hol a megerősödés szük-
séges csodálatos eredménnyel gyó-
gyítja az évek óta tartó betegségeket.
Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staet
Medical Institutnak az alant jelzett
cízímre, a honnan a csomagot rögtön
elküldik. Az intézet leginkább azokat
akarja megmenteni, a kik kezelés
céljából az otthonukat nem hagyhat-
ják el. A próbacsomag megmutatja,
hogy mily könnyen gyógyíthatók eb-
ből a rettenetes bajból otthon. Az in-
tézet kivételt nem tesz. Mindenki ir-
hat érette bárholon magyarul, mire-
titoktartás mellett postafordultáva egy
ingyen csomag orvosságot kap ma-
gyarázó könyvvel együtt. Irjon meg
ma. A csomag oly szépen be van cso-
magolva, hogy a tartalmát senki sem
fogja megtudni. A levelet így kell
címezni: State Medical Institute 49.
Elektron Building, Fort Wayne, Ind
Amerika. A levelek mindig bérmentes-
ítendők. 1341